

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DOBRA NA LATA 2005-2014

URZĄD MIEJSKI W DOBREJ
PL. WOJSKA POLSKIEGO 10
62-730 DOBRA

STRATEGIA POWSTAŁA W RAMACH PRAC DORADCZYCH
WIELKOPOLSKIEGO OŚRODKA KSZTAŁCENIA I STUDIÓW SAMORZĄDOWYCH

GRUDZIEŃ 2004

Szanowni Państwo,

W maju 2004 roku podjęliśmy decyzję o przystąpieniu do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Dobra. Do współpracy w tworzeniu tego ważnego dokumentu zaprosiliśmy doradców z Wielkopolskiego Ośrodka Kształcenia i Studiów Samorządowych z Poznania. Wkrótce potem rozpoczęliśmy zbieranie materiałów potrzebnych do opracowania kompleksowego Raportu o Stanie Gminy, a następnie Strategii jej rozwoju.

Prace związane ze zbieraniem niezbędnych danych statystycznych, przygotowaniem „Raportu o Stanie Gminy”, formułowaniem misji, celów i projektów realizacyjnych były prowadzone przez szeroki zespół osób, zarówno pracowników Urzędu, radnych, jak i reprezentantów różnych organizacji i instytucji, które na co dzień z nami współpracują.

Po spotkaniach warsztatowych oraz dyskusjach w zespołach problemowych, prowadzonych wiosną i latem 2004 roku, powstały konkretne rekomendacje dotyczące rozwoju Gminy w latach 2005-2014, które bazują na istniejących, rzeczywistych uwarunkowaniach zewnętrznych i wewnętrznych. Dodatkowymi elementami, do których odwołuje się ta Strategia są: koncepcja zrównoważonego rozwoju ze Szczytu Ziemi w Rio de Janeiro oraz różnego rodzaju krajowe dokumenty planistyczne, takie jak Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, czy Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego. Realizacja projektów, które zostały uwzględnione w tym dokumencie, będzie przyczyniać się do wypełniania zawartych w nich założeń.

Zespół przygotowujący Strategię zdaje sobie sprawę z konieczności ciągłego udoskonalania powstałego programu strategicznego. **Strategia nie jest bowiem dokumentem zarządzania operacyjnego, który tak jak budżet gminy, musi być w 100% wykonany. Jest to plan zamierzeń, pokazujący kierunki rozwoju gminy.** Jego wykonanie zależy od wielu instytucji i zewnętrznych czynników. Pokazuje on jednak faktyczny stan zasobów gminy w roku 2004 i stanowi początek nowego, wieloletniego procesu rozwoju. Wyznaczone projekty realizacyjne będą zapewne modyfikowane przez zmieniające się warunki zewnętrzne, ale zawsze powinny być zbieżne z misją gminy, która mówi o rozwoju gospodarki, rolnictwa i edukacji oraz stwarzaniu przyjaznych warunków życia dla mieszkańców, przy zapewnieniu poszanowania środowiska naturalnego.

Za współpracę przy powstaniu tego dokumentu składam serdeczne podziękowania konsultantom z Wielkopolskiego Ośrodka Kształcenia i Studiów Samorządowych z Poznania oraz wszystkim mieszkańcom gminy, którzy uczestniczyli w pracach nad Strategią.

Burmistrz Dobrej

SPIS TREŚCI

1. PROCES I METODA OPRACOWANIA STRATEGII.....	6
2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY.....	10
3. STRUKTURA STRATEGII, MISJA, CELE, PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE.....	16
3.1. Struktura strategii	16
3.2. Otwarty charakter planowania strategicznego.....	18
3.3. Założenia i kryteria przyjęte w czasie prac nad identyfikacją projektów do strategii	18
4. DEKLARACJA MISJI I CELE STRATEGICZNE GMINY DOBRA	19
4.1. Misja gminy Dobra	19
4.2. Cele strategiczne	20
4.3. Schemat - struktura budowy Strategii Rozwoju Gminy Dobra	23
5. PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE	26
Opisy programów i projektów w Celu strategicznym nr I	26
Opisy programów i projektów w Celu strategicznym nr II	31
Opisy programów i projektów w Celu strategicznym nr III	36
6. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE STRATEGII ROZWOJU.....	42
6.1. Monitorowanie strategii	42
6.2. Zagrożenia związane z oceną wdrażania strategii	45
6.3. Public Relations Strategii	46
7. ZARZĄDZANIE URZĘDEM	48
ZAŁĄCZNIK – TABELI PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH.....	49

LISTA OSÓB BIORĄCYCH UDZIAŁ W SPOTKANIACH I PRACACH, DOTYCZĄCYCH STRATEGII

A. Z RAMIENIA GMINY DOBRA

1. Marianna Ochocka – Burmistrz Dobrej
2. Jan Bartosik
3. Jan Bednarek
4. Aleksandra Bręńska
5. Marian Choronży
6. Piotr Czernichowski
7. Jan Dzierdzicki
8. Józef Frątczak
9. Jacek Gajewski
10. Teresa Gajowiak
11. Henryk Gręzicki
12. Henryk Grzelak
13. Jan Grzelak
14. Henryk Jałkiewicz
15. Alina Janik
16. Grażyna Jankowska
17. Kazimierz Jasiński
18. Krzysztof Jesionek
19. Marzenna Jeżyk
20. Włodzimierz Jeżyk
21. Jadwiga Józefiak
22. Piotr Kaszczyk
23. Beata Kmieć
24. Bogdan Kmieć
25. Magdalena Kominiarczyk
26. Józef Krotowski
27. Krzysztof Kucharski
28. Mieczysław Kucharski
29. Krzysztof Kwinciak
30. Paweł Marciniak
31. Zofia Marciniak
32. Bronisław Moj
33. Jerzy Olejnik
34. Małgorzata Osiewała
35. Katarzyna Pawlaczyk
36. Elżbieta Pawłowska
37. Andrzej Piątkowski
38. Anna Rusek
39. Adam Sekura
40. Barbara Stasiak
41. Stanisław Stasiak
42. Piotr Bernard Stencel
43. Joanna Światłowska

44. Genowefa Szajrych
45. Jan Tomczyk
46. Tadeusz Trzebiński
47. Urszula Wasielczyk
48. Tadeusz Wojciechowski
49. Marta Zasiadczyk
50. Stanisław Zasiadczyk
51. Eugeniusz Żerkowski

B. Z RAMIENIA ZLECENIOBIORCY

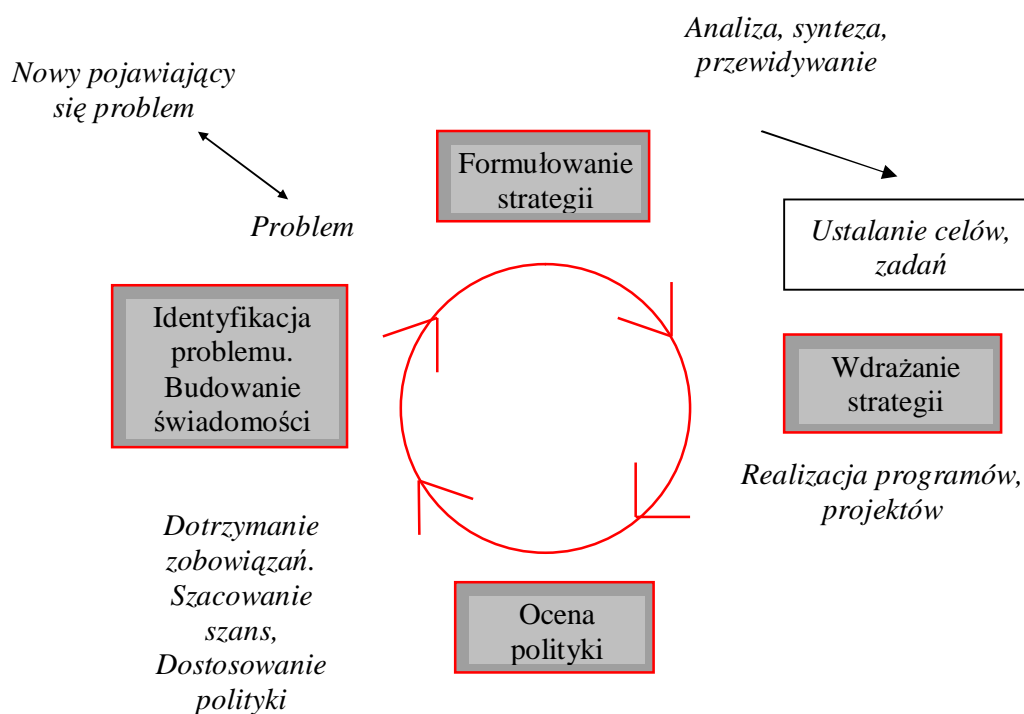
1. Maciej Dettlaff
2. Bartłomiej Kustoń
3. Radosław Szarleja

1. PROCES I METODA OPRACOWANIA STRATEGII

Po kilku miesiącach intensywnych prac dobiegł końca proces opracowywania *Strategii Rozwoju Gminy Dobra*, który rozpoczął się w maju 2004 roku podpisaniem umowy między Gminą Dobra a Wielkopolskim Ośrodkiem Kształcenia i Studiów Samorządowych w Poznaniu. Prace nad dokumentem były prowadzone przez zespół konsultantów w składzie:

- § Maciej Dettlaff
- § Bartłomiej Kustoń
- § Radosław Szarleja.

Przebieg tego procesu był zgodny z podstawowymi zasadami planowania strategicznego. Model zarządzania strategicznego w literaturze przedstawiany jest najczęściej w postaci cyklu: analiza → planowanie → wdrażanie → ocena, która w kolejnej fazie przyjmuje postać korekty planów. Przedstawia to rysunek poniżej.

Źródło: Za Winseniusem (1986), model używany w programach rozwoju ekonomicznego ONZ (UNEP 1994)

Zgodnie z powyższym modelem, formułowanie strategii zostało poprzedzone sporządzeniem kompleksowego *Raportu o Stanie Gminy Dobra*. Jak przedstawiono we wstępie dokumentu, celem jego przygotowania było uzyskanie dokładnego wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną gminy. Już w czerwcu 2004 roku zostały przeprowadzone warsztaty dla przedstawicieli gminy, w trakcie których szczegółowo

omówiono proces sporządzania diagnozy stanu gminy, przedstawiono zakres niezbędnych informacji do opracowania raportu oraz zaprezentowano oprogramowanie do zbierania i analizy danych. Oprogramowanie to zostało opracowane przez konsultantów WOKiSS. Ma ono postać arkusza kalkulacyjnego Excel, w którym została zaprojektowana baza danych. Zostały do niej wpisane informacje, opisujące wszystkie dziedziny życia w gminie wraz z możliwością ich przetwarzania na wskaźniki liczbowe i prezentacji w postaci graficznej.

Zbieraniu danych poświęcono kilka następnych tygodni. Praca ta była realizowana przez pracowników Urzędu Miejskiego oraz wielu innych jednostek pod kierunkiem Pani Burmistrz Dobrej, Marianny Ochockiej.

Zgromadzone zostały szczegółowe dane o wszystkich aspektach funkcjonowania gminy według danych dostępnych na dzień opracowywania raportu, jak również za kilka lat wstecz. Dzięki temu powstała możliwość dokonywania analizy historycznej, czyli wszechstronnego porównywania poziomu rozwoju gminy na przestrzeni ostatnich kilku lat. Raport pokazał także pewne trendy rozwojowe i stał się podstawą do obiektywnej, opartej na faktach, oceny możliwości dalszego rozwoju gminy. Jest on opisem stanu, do którego będzie się można odwoływać w trakcie realizacji strategii, śledząc postępy wdrażania zaplanowanych działań.

Sporządzony raport stał się punktem wyjścia do przygotowania Strategii Rozwoju Gminy. Dla całego procesu budowania strategii podstawową kwestią było przyjęcie określonej metodologii. Przyjęty model został wypracowany przez pracowników byłego poznańskiego biura Programu Partnerstwa dla Samorządu Terytorialnego (LGPP), a następnie założycieli Stowarzyszenia „Partnerzy dla Samorządu” i stałych współpracowników Wielkopolskiego Ośrodka Kształcenia i Studiów Samorządowych WOKiSS. W założeniach stosuje on podstawy zarządzania strategicznego, przeniesione z doświadczeń amerykańskich jednostek samorządu terytorialnego, jednak z szerokim uwzględnieniem specyfiki polskiego prawodawstwa oraz potrzeb i możliwości rozwojowych polskich samorządów (szerzej na ten temat będzie mowa w dalszej części niniejszego dokumentu). Przyjęta metoda wprowadza wiele unikatowych rozwiązań, takich jak: aktywna pomoc ze strony gminy w zbieraniu danych, uczestnictwo w interpretacji tych danych i sporządzeniu diagnozy stanu gminy oraz szeroka partycypacja przedstawicieli różnych instytucji z terenu gminy w określaniu możliwości rozwojowych i budowaniu programów strategicznego rozwoju.

Pierwsze warsztaty strategiczne odbyły się w dniu 1 czerwca 2004 roku, z udziałem przedstawicieli społeczności lokalnej - pracowników Urzędu Miejskiego, radnych, szefów jednostek i instytucji, działających na terenie gminy. W pierwszej części były one poświęcone podsumowaniu diagnozy stanu gminy, zaprezentowanej przez konsultantów w podziale na poszczególne aspekty życia gminy. Analiza dotychczas zgromadzonych danych pozwoliła na zidentyfikowanie zarówno silnych stron gminy, jak i pewnych braków i problemów, które zostały omówione i uzupełnione w trakcie szerokiej dyskusji. Stały się one podstawą procesu planistycznego, bowiem silne strony są tymi cechami, na których należy bazować planując dalszy rozwój gminy. Z kolei usunięcie bądź zniwelowanie braków i problemów to zadania, których realizacja powinna przyczynić się do lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców. Dzięki temu, w drugiej części spotkania, na podstawie wyników dotychczasowych prezentacji i dyskusji, zdołano sporządzić wstępną listę „spraw do załatwienia” w gminie, czyli

przedsięwzięć do realizacji w perspektywie następnych kilku lat. W końcowej części warsztatów wspólnie sformułowano hasła do misji gminy.

Po pierwszych warsztatach konsultanci dokonali uporządkowania listy „spraw do załatwienia” w grupy o zbliżonej tematyce, tworząc pierwszą wersję układu strategii gminy oraz przygotowali kilka propozycji misji gminy.

Drugie warsztaty strategiczne odbyły się 8 czerwca 2004 r. W ich pierwszej części jeszcze raz wspólnie omówiono i ostatecznie zatwierdzono zestawienie silnych stron oraz braków i problemów w gminie, będące syntetyczną formą podsumowania analizy obecnego stanu gminy. W kluczowej części spotkania konsultanci zaproponowali pierwszą wersję struktury strategii, to znaczy „spraw do załatwienia”, uporządkowanych w zestaw celów, programów i projektów strategicznych do realizacji w gminie do 2014 roku. Propozycja ta została omówiona i wzbogacona o nowe kwestie, zgłaszane przez uczestników spotkania.

Na spotkaniu konsultanci przedstawili również propozycje misji gminy, z których została wybrana (i zmodyfikowana) ta wersja, która zdaniem uczestników, najlepiej odpowiadała charakterowi i aspiracjom Gminy. W końcowej części warsztatów konsultanci zapoznali uczestników z dalszym przebiegiem prac nad dokumentem Strategii, to znaczy sposobem doprecyzowania projektów strategicznych w formie tak zwanych tabel realizacyjnych, aby te ostatnie mogły się stać praktycznymi narzędziami wdrażania strategii, wskazującymi, co, kto, kiedy, jak i za ile powinien zrobić, aby zaplanowane przedsięwzięcia zostały faktycznie wprowadzone w życie.

Tabele realizacyjne poszczególnych projektów zostały przekazane utworzonym zespołom problemowym, które w trakcie kolejnych spotkań dokonały uszczegółowienia projektów. Rozpisując poszczególne projekty wykorzystano opracowaną w latach 70-tych przez USAID metodę LogFrame. Każdy z opisanych projektów zawiera określone następujące elementy: cel, jednostkę odpowiedzialną za realizację projektu, zadania niezbędne do realizacji celu, czas realizacji i wykonawcę każdego zadania, koszt realizacji oraz źródła finansowania. Sam kształt tabel został oparty o karty wzorów projektów inwestycyjnych, zaczerpnięte z formularzy aplikacyjnych funduszy pomocowych i przedakcesyjnych Unii Europejskiej i dostosowany do potrzeb planowania strategicznego.

W kolejnym etapie prac konsultanci uzasadnili wybór i opisali wszystkie cele, programy i projekty strategiczne oraz do każdego projektu opracowali zestaw mierników jego wykonania po to, aby w każdej chwili istniała możliwość sprawdzenia, czy przyjęte zadania są realizowane terminowo i w sposób określony w dokumencie strategii. Weryfikacji uległy również przygotowane wcześniej tabele – najpierw ich zawartość była korygowana przez konsultantów, a następnie ponownie dyskutowana z przedstawicielami samorządu.

W pracy nad wszystkimi powyższymi elementami strategii uwzględniono wymagania pryncypiów zarządzania strategicznego, które składają się z czterech zasadniczych faz działania: diagnozy, planowania, wdrożenia i oceny. Kluczowym elementem w przygotowaniu strategii rozwoju jest planowanie, ale o sukcesie realizacji planu decyduje sposób jego wdrożenia. Ponieważ większość problemów, związanych z realizacją strategii wynika najczęściej z niezbyt precyzyjnego zdefiniowania celów i zadań, jakie mają zostać wykonane, dlatego w przedstawionym dokumencie starano

się stworzyć jak najbardziej przejrzysty schemat programów i projektów realizacyjnych, ułatwiający zrozumienie ich zasadności. Duży nacisk położono na opisanie celów, programów i poszczególnych projektów, które jako finalne „produkty” przeprowadzonych zajęć warsztatowych wynikają bezpośrednio z opisanych w pierwszej części strategii (diagnozie) uwarunkowań rozwojowych oraz z przyjętych strategicznych kierunków rozwoju gminy.

2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

Klasyfikacją narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej jest zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu (w tym przypadku gminy) oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych. Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza: S – Strengths (silne strony), W – Weaknesses (słabości), O - Opportunities (możliwości), T – Threats (zagrożenia). Przyjęta metoda pozwala na zebranie i uszeregowanie informacji o potencjale rozwojowym gminy oraz o dostrzeganych barierach. Zwraca jednocześnie uwagę na pojawiające się zewnętrzne szanse i zagrożenia.

W Dobrej skoncentrowano się na ocenie wewnętrznych zasobów gminy, jej atutów i problemów, przyjmując z definicji zewnętrzne ograniczenia związane z położeniem geograficznym, obowiązującym w Polsce systemem legislacyjnym, poziomem rozwoju gospodarczego, czy też stanem finansów publicznych.

Analizie poddano pięć najważniejszych obszarów działalności gminy:

- finanse gminy
- infrastrukturę
- rozwój gospodarczy
- oświatę, kulturę i sport
- zdrowie, pomoc społeczną i bezpieczeństwo publiczne.

Wykonana podczas warsztatów analiza sytuacji w poszczególnych dziedzinach przedstawia się w sposób następujący:

FINANSE GMINY

Silne strony	Braki, problemy
<ul style="list-style-type: none"> • Realny wzrost dochodów budżetu gminy w latach 2002 i 2003 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski poziom dochodów budżetowych na 1 mieszkańca
<ul style="list-style-type: none"> • Duży i rosnący udział podatku od nieruchomości w podatkach lokalnych – z 58% do 76% 	<ul style="list-style-type: none"> • Reforma finansów samorządowych
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost udziału podatków i opłat lokalnych - z 16,5% do 21 % całości budżetu 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost roli subwencji w budżecie z 47% do 55 %
<ul style="list-style-type: none"> • Budżety zrównoważone z niewielką nadwyżką dochodów 	<ul style="list-style-type: none"> • Spadek dochodów z tytułu udziału w podatkach budżetu państwa z 12 do 7 %
	<ul style="list-style-type: none"> • Niski udział wydatków inwestycyjnych
	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnący wskaźnik sztywnych wydatków budżetu (płace – 60%)

Stan finansów Gminy jest podobny do typowego dla niewielkich polskich gmin miejsko-wiejskich, gdzie poziom dochodów jest w ponad 50% determinowany wysokością subwencji (głównie oświatowej). Zagrożenie, związane z rosnącym udziałem subwencji w ogólnej sumie dochodów gminy, polega na zwiększaniu uzależnienia samorządu od centralnie przekazywanych środków, podczas gdy na sposób ich przyznawania gmina nie ma praktycznie żadnego realnego wpływu. W strukturze wydatków budzi zaniepokojenie wysoki wskaźnik sztywnych wydatków płacowych, których wysokość wzrasta systematycznie każdego roku, a powstrzymanie takiej tendencji może się wiązać z wysokimi kosztami społecznymi. Pozytywnym elementem polityki budżetowej ostatnich dwóch lat było zwiększanie dochodów budżetowych w ujęciu realnym, choć należy również zauważyć, że absolutny poziom dochodów budżetu gminy w przeliczeniu na mieszkańca jest nadal bardzo niski. Tendencja wzrostowa udziału podatku od nieruchomości w dochodach podatkowych świadczy o pozytywnej zmianie w strukturze gospodarki lokalnej, staje się ona bardziej zróżnicowana – maleje znaczenie podatku rolnego.

Z analizy przeprowadzonej na podstawie danych z lat 1999-2003 wynika, że podstawowym zamierzeniem władz gminy było utrzymanie stabilności budżetu. Świadczy o tym utrzymywanie niewielkiej różnicy między dochodami i wydatkami, co eliminowało koszty, związane z kredytami, zaciągany na pokrycie deficytu budżetowego. Niepokój budzi jednak przeznaczanie niewielkich nakładów na inwestycje, zwłaszcza infrastrukturalne, co grozi w krótkim czasie poważnym pogorszeniem stanu technicznego urządzeń użytku publicznego, a w szczególności dróg na terenie gminy.

INFRASTRUKTURA WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Silne strony	Braki, problemy
<ul style="list-style-type: none"> • Oczyszczalnia ścieków z wolnymi mocami przerobowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • Tylko 1,4 km sieci kanalizacyjnej, wysoki koszt jej rozbudowy
<ul style="list-style-type: none"> • Prawie pełne zwodociągowanie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Niezwodociągowane sołectwo Chrapczew i inne pojedyncze gospodarstwa
<ul style="list-style-type: none"> • Członkostwo w Związku Komunalnym Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina” 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogarszająca się jakość wody
<ul style="list-style-type: none"> • Istniejąca koncepcja regulacji gospodarki odpadami w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak gazyfikacji
<ul style="list-style-type: none"> • Połączenie autobusowe z Turkiem i innymi miastami 	<ul style="list-style-type: none"> • Konieczność rekultywacji wysypiska odpadów komunalnych
<ul style="list-style-type: none"> • Gęsta sieć dróg powiatowych i gminnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak systemu segregacji odpadów
<ul style="list-style-type: none"> • Rzeka Warta i zbiornik Jeziorsko 	<ul style="list-style-type: none"> • Zły stan nawierzchni dróg, brak chodników i dróg rowerowych
	<ul style="list-style-type: none"> • Postępujące ubożenie społeczeństwa

Silne strony	Braki, problemy
	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki współczynnik liczby osób na jedno mieszkanie
	<ul style="list-style-type: none"> • Straty w działalności komunalnej
	<ul style="list-style-type: none"> • Brak szerokopasmowych łącz internetowych
	<ul style="list-style-type: none"> • Negatywne oddziaływanie zbiornika Jeziorsko – potrzeba rekultywacji
	<ul style="list-style-type: none"> • Nielegalne podłączenia do kanalizacji burzowej
	<ul style="list-style-type: none"> • Zanieczyszczenia powodowane przez kotłownie węglowe

Przeprowadzona analiza danych liczbowych i dyskusja w trakcie warsztatów strategicznych pozwoliły na dokładne zidentyfikowanie najistotniejszych problemów w sferze infrastruktury technicznej. Zagadnienie to budzi wielkie zainteresowanie mieszkańców, gdyż w dużej mierze stanowi wyznacznik jakości życia w gminie, jak również możliwości jej rozwoju. Najdotkliwymi problemami, zidentyfikowanymi w Dobrej, są wciąż: bardzo niski procent gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, podłączonych do systemu kanalizacji sanitarnej, jak również nieuregulowany problem gospodarki odpadami na terenie gminy. Dla samorządu zagadnienia te są priorytetowe i stosownie do możliwości budżetowych realizowano kolejne etapy prac, zmierzające ku poprawie istniejącego stanu infrastruktury. Negatywnym elementem lokalnej gospodarki wodnej jest brak całkowitego zwodociągowania obszaru oraz trudności z dostarczaniem mieszkańcom wody o odpowiedniej jakości, jak również problem nielegalnego podłączania do kanalizacji burzowej, co powoduje kłopoty w jej prawidłowym funkcjonowaniu. Na obszarze gminy nie ma przeprowadzonej sieci gazowej, co w pewnym stopniu obniża komfort mieszkania w mieście i całej gminie.

Pozytywnym znakiem działalności samorządu w dziedzinie infrastruktury technicznej jest stopniowo opracowywany i wprowadzany w życie projekt budowy kanalizacji sanitarnej i gospodarki odpadami. Koniecznym uzupełnieniem prowadzonej polityki jest wprowadzenie systemu segregacji odpadów dla wszystkich gospodarstw. Modernizacji wymaga system grzewczy wielu budynków, oparty dotychczas w dużej mierze na kotłowniach węglowych, powodujących poważne zanieczyszczenia w lokalnym środowisku.

Analiza systemu komunikacyjnego wewnątrz gminy, jak również jej połączeń z głównymi ośrodkami regionu wykazała stosunkową dużą gęstość szlaków komunikacyjnych o charakterze lokalnym oraz dobre skomunikowanie gminy z otoczeniem. Mimo dobrze rozplanowanej sieci dróg, problemem jest nadmierne zniszczenie nawierzchni, wymagające możliwie jak najszybszej rekonstrukcji.

ROZWÓJ GOSPODARCZY

Silne strony	Braki, problemy
<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie niskie ceny gruntów i kosztów produkcji 	<ul style="list-style-type: none"> • Duże bezrobocie (szczególnie wśród osób młodych)
<ul style="list-style-type: none"> • Rosnąca liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski stopień wykształcenia osób bezrobotnych
<ul style="list-style-type: none"> • Zróżnicowanie struktury podmiotów gospodarczych 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba jakość gleb
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększanie zróżnicowania struktury upraw rolnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Mała liczba dużych gospodarstw
<ul style="list-style-type: none"> • Istniejące potencjalne tereny pod inwestycje 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewielka liczba zakładów pracy
<ul style="list-style-type: none"> • Przebieg drogi krajowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedoskonały system ulg podatkowych dla inwestorów
<ul style="list-style-type: none"> • Tereny atrakcyjne turystycznie - agroturystyka 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba infrastruktura dla nowych inwestycji
	<ul style="list-style-type: none"> • Brak miejscowych planów zagospodarowania terenu
	<ul style="list-style-type: none"> • Schyłek przemysłu paliwowo-energetycznego
	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca baza turystyczna

Gospodarka na terenie gminy Dobra zmagą się z kilkoma poważnymi problemami. Podstawowym mankamentem jest niewielka liczba zakładów pracy, co nie zaspokaja lokalnego popytu na pracę. Trudności w znalezieniu pracy są tym większe, gdyż większość z pracodawców zatrudnia najwyżej kilku pracowników. W ostatnich latach liczba podmiotów gospodarczych rośnie, lecz ich przyrost jest zbyt powolny, by zaspokoić potrzeby rynku pracy. Pozytywną cechą struktury branżowej firm na terenie gminy jest dywersyfikacja, co eliminuje problem uzależnienia od jednej gałęzi gospodarki. Konsekwencją wymienionych problemów jest utrzymujące się wysokie bezrobocie na terenie gminy, oscylujące w ostatnich 3 latach na poziomie 19-20%. Zjawisko to jest bardzo niepokojące, ponieważ w dużej mierze dotyczy również ludzi młodych, dopiero wchodzących na rynek pracy, a jednak przez dłuższy czas nie potrafiących znaleźć jakiegokolwiek zatrudnienia. Jak wykazała analiza, jedną z przyczyn takiego stanu jest słabe wykształcenie bezrobotnych, bardzo często niedostosowane do aktualnych potrzeb pracodawców. Sytuację mogą poprawić nowi inwestorzy, których przyciągnąć może dobra lokalizacja terenów przy drodze krajowej. Jednak mankamentem jest tutaj słabe uzbrojenie działek przeznaczonych pod inwestycje, a także brak miejscowych planów zagospodarowania terenu.

Dla rozwoju rolnictwa na terenie gminy Dobra głównymi przeszkodami są słaba jakość gleb i rozdrobniona struktura gospodarstw, w tym niewielka liczba przedsiębiorstw rolnych o dużej powierzchni upraw. Pozytywną tendencją w rolnictwie gminnym jest z kolei zwiększanie zróżnicowania upraw, co zwiększa atrakcyjność lokalnej podaży produktów rolniczych i uniezależnia dochody z produkcji od wahań popytu.

OŚWIATA, WYCHOWANIE, KULTURA, SPORT

Silne strony	Braki, problemy
<ul style="list-style-type: none"> Dobre warunki nauczania wskutek niskiej liczby uczniów na oddział 	<ul style="list-style-type: none"> Wysokie koszty utrzymania i mała liczba uczniów w szkołach w Dąbrowicy i Strachocicach
<ul style="list-style-type: none"> Organizacja zajęć nadobowiązkowych 	<ul style="list-style-type: none"> Brak gabinetów lekarskich przy szkołach
<ul style="list-style-type: none"> Dożywianie dzieci w szkołach 	<ul style="list-style-type: none"> Słabe warunki przeprowadzania zajęć wychowania fizycznego
<ul style="list-style-type: none"> Działalność Domu Kultury i Biblioteki gminnej 	<ul style="list-style-type: none"> Konieczność organizacji dowozów do szkół w Dobrej i Piekarach
<ul style="list-style-type: none"> Pełna dostępność placówek przedszkolnych i klas „0” 	<ul style="list-style-type: none"> Niekorzystne prognozy demograficzne
<ul style="list-style-type: none"> Aktywna działalność organizacji społecznych i klubów sportowych 	
<ul style="list-style-type: none"> Aktywnie działająca OSP 	

Sytuacja oświaty w gminie Dobra jest wypadkową problemów tego sektora w skali całego kraju. Warunki nauczania w szkołach na terenie gminy są dobre, co obrazuje niska średnia liczba uczniów na oddział, a także oferta zajęć nadobowiązkowych. Przekłada się to jednak negatywnie na koszt utrzymania placówek, co jest prostą konsekwencją większej liczby etatów i utrzymywanych budynków. W świetle niekorzystnych prognoz demograficznych, sytuacja finansowa szkół może ulec dalszemu pogorszeniu. Obciążeniem dla gminy jest również konieczność zapewnienia dowozu do szkół, jednak pozwala to na likwidację nierentownych placówek oświatowych. Poważnym mankamentem jest brak odpowiedniej bazy do przeprowadzania zajęć wychowania fizycznego. W tej sytuacji cieszy duża aktywność organizacji sportowych, zapewniających możliwość aktywnego spędzania wolnego czasu.

Lokalną ofertę kulturalną stanowi działalność organizacji społecznych wraz z gminną biblioteką, organizowane są też systematycznie imprezy okolicznościowe .

ZDROWIE, POMOC SPOŁECZNA I BEZPIECZEŃSTWO

Silne strony	Braki, problemy
<ul style="list-style-type: none"> OSP należy do KSRG 	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost liczby bezrobotnych na terenie gminy i całego powiatu,
<ul style="list-style-type: none"> Organizacja badań profilaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost wykroczeń drogowych
<ul style="list-style-type: none"> Czyste środowisko, relatywnie duże zalesienie 	<ul style="list-style-type: none"> Niedostateczna ilość środków na zadania własne i zlecone pomocy społecznej
<ul style="list-style-type: none"> Dobra baza lokalowa dla opieki zdrowotnej 	<ul style="list-style-type: none"> Brak wyspecjalizowanych organizacji pozarządowych zajmujących się opieką społeczną

Silne strony	Braki, problemy
	<ul style="list-style-type: none"> • Brak mieszkań socjalnych
	<ul style="list-style-type: none"> • Słaby dostęp do opieki specjalistycznej i dentystycznej
	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystna struktura demograficzna
	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczające środki OSP
	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczający zakres opieki zdrowotnej i pomocy społecznej

Na terenie gminy dostęp do podstawowych usług zdrowotnych jest zorganizowany na przeciętnym poziomie, systematycznie organizuje się akcje, mające na celu upowszechnienie badań profilaktycznych. Niestety, jak w wielu gminach wiejskich, zapewnienie mieszkańcom odpowiedniej oferty specjalistycznych usług lekarskich napotyka na duże trudności. W dużej mierze związane jest to z możliwościami finansowymi, jak i przyjętymi rozwiązaniami organizacyjnymi w służbie zdrowia.

System opieki społecznej, funkcjonujący na terenie gminy, boryka się z poważnymi problemami finansowymi, związanymi z niewystarczającymi środkami przekazywanymi samorządowi w formie dotacji. Obciążeniem dla organów pomocy społecznej jest utrzymująca się wysoka liczba bezrobotnych w gminie.

* * *

Zaprezentowane powyżej wyniki analizy sytuacji gminy, przeprowadzonej z udziałem jej mieszkańców, stały się podstawą procesu planistycznego, mającego na celu wprowadzić w gminie system zarządzania strategicznego. Wykorzystując zebrane informacje, dotyczące aktualnego potencjału rozwojowego gminy Dobra, opracowano zestaw zagadnień, które stały się punktem wyjścia do stworzenia strategicznego planu rozwoju gminy, bazującego na jej silnych stronach, a także zawierającego rozwiązania problemów, z jakimi boryka się samorząd gminy.

3. STRUKTURA STRATEGII, MISJA, CELE, PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE

3.1. Struktura strategii

Strategia opracowana według metody zaproponowanej przez Wojewódzki Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych w Poznaniu jest dokumentem o logicznej, uporządkowanej strukturze. Najważniejszym, wyjściowym elementem jest **misja** rozwoju gminy, która określa, jaki powinien być kierunek rozwoju gminy w perspektywie następnych kilkunastu lat i jakie są priorytety samorządu w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Sposób dochodzenia do ostatecznej wersji w ramach tego projektu został opisany w rozdziale, prezentującym proces prac nad strategią. Sama misja jest sentencją, która najlepiej ujmuje główne kierunki działania samorządu, jednocześnie wskazuje priorytety działalności w najbliższych latach, ale przede wszystkim jest najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego.

Strategia jest zorganizowana na kilku poziomach, strukturą swoją przypomina piramidę, której wierzchołek stanowi misja. Następnie wyróżniono niższe poziomy planowania:

1. Cele strategiczne
2. Programy strategiczne
3. Projekty realizacyjne
4. Zadania do wykonania.

Każdy cel, program i projekt zostają w dokumencie strategii dokładnie uzasadnione i scharakteryzowane.

Następnym po misji poziomem planowania są **cele strategiczne**. Wynikają one bezpośrednio z misji – konkretnie definiują kierunki rozwoju gminy tam określone, jednocześnie pozwalają na zachowanie jasnego podziału strategii, grupując poszczególne programy i projekty. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy, określonego w jej misji. Z kolei **programy strategiczne** są „tematami” działań, których wykonanie powoduje osiągnięcie określonych celów. Programy strategiczne grupują projekty, związane tematycznie z poszczególnymi dziedzinami życia, czy działaniami samorządu. **Projekty realizacyjne** to już konkretne przedsięwzięcia, najłatwiej mierzalne przy wdrażaniu strategii. Projekty te zostały szczegółowo rozpisane. Każdy projekt opatrzone opisem, w którym przedstawiono uzasadnienie jego wyboru i zaliczenia do dokumentu strategii oraz inne ważne dla jego realizacji informacje. Dodatkowo dla projektów opracowano specjalne tabele, w których zawarto informacje o **zadaniach**, czyli czynnościach do wykonania w ramach każdego projektu. Tabele projektów zawierają również inne informacje – opis celu, dla jakiego projekt jest realizowany, koszt realizacji poszczególnych zadań, informacje o jednostkach odpowiedzialnych i jednostce koordynującej projekt oraz daty realizacji poszczególnych zadań. Poniżej przedstawiono opis poszczególnych elementów określanych w tabelach:

- a) cel realizacji projektu - w kilku słowach – zwięzłe określenie (szersze będzie zamieszczane w części opisowej), co realizacja danego projektu ma dać

- b) łączny koszt realizacji projektu – wpisujemy go na końcu jako sumę kosztów poszczególnych zadań, których koszty udało się w przybliżeniu podać; należy pamiętać, że strategia jest dokumentem kierunkowym i kwoty tu podane są orientacyjne i nie powodują konsekwencji budżetowych - chodzi tu o porównanie nakładów na poszczególne projekty w celu ich późniejszego zestawienia i możliwości przyszłej priorytetyzacji; kwoty podano w złotych
- c) jednostka koordynująca – pozycja ta opisuje, kto ma przeprowadzić realizację zadania, na kim będzie spoczywała inicjatywa lub kto jest organem decydującym
- d) źródła finansowania - tu podano nazwy funduszy, czy jednostek, z których możliwe jest otrzymanie środków na realizację projektu, czy których pomoc jest możliwa (jako nakład rozumiano również pomoc techniczną czy merytoryczną)
- e) wykonawca – to jednostka bezpośrednio wykonująca poszczególne zadania
- f) czas realizacji - czyli w przybliżeniu określenie lat, w których przewiduje się realizację projektu
- g) miary wykonania projektów - określają one wartości, które pozwolą co roku lub w razie wystąpienia takiej konieczności sprawdzić, jakie są postępy w realizacji poszczególnych zadań oraz czy przyjęte zadania są realizowane terminowo i w sposób określony w dokumencie strategii. Jeżeli postępy nie będą zadowalające, będą podstawą analizy przyczyn i ewentualnych korekt, czy działań zaradczych. Miary bywają bardzo różne w zależności od charakteru projektu, czy zadań w nim proponowanych:
- wskaźniki liczbowe, np. liczba kilometrów rury, czy liczba wytyczonych szlaków turystycznych i ich długość, liczba przeprowadzonych szkoleń czy zajęć
  - sam fakt zaistnienia jakiegoś zjawiska, np. powstanie biura obsługi, wydanie folderu, powstanie strony www
  - typowe wskaźniki statystyczne np. liczba wypożyczeń per capita, gęstość transportu na 1 km², itp.
  - ewentualnie inne wartości.

W pracy nad przygotowaniem programów i projektów uwzględniono wymagania pryncypiów zarządzania strategicznego. Kluczowym elementem w przygotowaniu strategii rozwoju jest oczywiście planowanie, ale o sukcesie realizacji planu decyduje sposób jego wdrożenia. Ponieważ większość problemów, związanych z realizacją strategii, wynika z niezbyt precyzyjnego zdefiniowania celów i zadań, jakie mają zostać wykonane, dlatego w przedstawionym dokumencie starano się stworzyć przejrzysty schemat programów i projektów realizacyjnych, ułatwiający zrozumienie ich zasadności. Duży nacisk położono na opisanie celów, programów i poszczególnych projektów, które są finalnymi „produktami” przeprowadzonych zajęć warsztatowych. Tworząc karty poszczególnych projektów wykorzystano elementy amerykańskiego modelu LogFrame, zmodyfikowanego i zaadoptowanego przez konsultantów do potrzeb projektowania strategii rozwoju gmin w Polsce. Najważniejszym elementem rozpoczynającym planowanie każdego projektu jest określenie celu, który identyfikuje efekty, jakie przewidywane są do osiągnięcia w czasie trwania projektu. Cały projekt zamyka natomiast podsumowanie w postaci zaproponowanych miar jego wykonania, które pomogą określić, w jaki sposób osiągamy zamierzony sukces, czyli dają odpowiedź na pytanie, czy i na ile zakładane cele zostały osiągnięte. W kartach projektów zawarte są jednocześnie informacje dotyczące czasu, przewidywanego budżetu i odpowiedzialności za ich realizację - są to również informacje ważne, które mogą być traktowane jako wskaźniki same w sobie.

3.2. Otwarty charakter planowania strategicznego

Należy pamiętać, iż strategia jako dokument kierunkowy pełni funkcję drogowskazu w realizacji przedsięwzięć gminy. Dlatego właśnie podane w szczegółowych tabelach projektów, jak i w ich opisach informacje (zadania, koszty realizacji, czy jednostki wykonujące) są propozycjami realizacji celów strategicznych w dążeniu do wypełnienia misji. Projektów tych nie należy uważać za zamknięte - przeciwnie, wraz ze zmieniającymi się warunkami wewnętrznymi i zewnętrznymi należy rozważyć możliwość aktualizowania i poszerzania strategii i to na każdym poziomie planowania. Częsta aktualizacja strategii umożliwi utrzymanie jej aktualności przez szereg nadchodzących lat.

Sama realizacja zaproponowanych projektów, a szczególnie tych związanych z podniesieniem warunków technicznych i organizacyjnych życia w gminie, ułatwi osiągnięcie przez gminę pożądanego statusu określonego w misji.

3.3 Założenia i kryteria przyjęte w czasie prac nad identyfikacją projektów do strategii

W czasie prac warsztatowych i późniejszych opracowań projektów pracowano w oparciu o poniższe założenia:

1. Wybrane, proponowane projekty spełniają najpilniejsze potrzeby społeczności lokalnej, takie jak:
  - inicjowanie i wspieranie rozwoju gospodarczego
  - ochrona zasobów środowiska naturalnego, w myśl zasad zrównoważonego rozwoju
  - przeciwdziałanie najdotkliwiej odczuwalnym problemom społecznym, w tym likwidacja patologii społecznych i przeciwdziałanie bezrobociu
  - zaspokojenie potrzeb grup wymagających ukierunkowanych działań – dzieci, chorych, osób starszych i niepełnosprawnych
2. Wybrane projekty mogą być związane z obligatoryjnymi, bieżącymi zadaniami samorządu, ale nie ograniczają się tylko do takich zadań.

Zaproponowane zostały również kryteria, które automatycznie predysponowały projekt do włączenia do strategii:

1. Projekt jest zgodny z projektami proponowanymi przez inne jednostki (w tym również przez Starostwo Powiatowe).
2. Projekt jest już rozpoczęty.
3. Prawdopodobne jest uzyskanie dofinansowania na realizację zadania ze źródeł zewnętrznych, przede wszystkim z funduszy UE.

W trakcie planowania projektów uczestnicy warsztatów zastanawiali się, jakie są realne, szanse na ich wdrożenie - jakie działania mogą decydować o tym, że przedsięwzięcie powiedzie się, a czego już na etapie planowania należy się wystrzeżać, by nie dopuścić do niepowodzenia.

4. DEKLARACJA MISJI I CELE STRATEGICZNE GMINY DOBRA

4.1. Misja gminy Dobra

Misja określa, jaki powinien być wizerunek gminy w perspektywie następnych kilkunastu lat i jakie są priorytety samorządu w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Jest ona sentencją, która najlepiej ujmuje główne kierunki działania samorządu, jednocześnie wskazuje priorytety działalności w najbliższych latach, ale przede wszystkim jest najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego.

Na podstawie analizy silnych stron oraz braków i problemów, biorąc pod uwagę wszystkie zidentyfikowane uwarunkowania rozwoju gminy, sformułowano następującą deklarację:

Gmina Dobra dba o podnoszenie standardu życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej i społecznej oraz stwarzanie korzystnych warunków dla partnerów gospodarczych.

Priorytetem w tej działalności jest ochrona środowiska, przy jednoczesnym wykorzystaniu walorów przyrodniczych dla propagowania turystyki i rekreacji.

Zgodnie z wyrażoną wolą mieszkańców gminy, działania władz w kolejnych latach będą miały na celu polepszenie jakości życia lokalnej społeczności. Analiza stanu obecnego ukazała, że najważniejszym zadaniem stojącym przed samorządem przez następne lata jest zapewnienie na całym obszarze gminy dostępu do podstawowych urządzeń infrastruktury technicznej. Zagadnienie to wydaje się być kluczowe dla poziomu życia mieszkańców na początku XXI wieku. Ukończenie prac, związanych z rozbudową poszczególnych instalacji, ułatwi w dużym stopniu codzienne życie ludności na obszarze gminy, jak również zachęci do osiedlania się na jej terenie. Innym, równie ważnym elementem misji gminy jest stworzenie przyjaznego klimatu dla nowych inwestorów, jak również istniejących już podmiotów. Ożywienie gospodarki na terenie gminy przyczyniłoby się do polepszenia warunków na lokalnym rynku pracy i zwiększyło dochody zarówno gospodarstw domowych, jak i samorządu.

W swych działaniach samorząd będzie wykorzystywał i wspierał technologie przyjazne środowisku. Starając się promować rozwiązania ekologiczne gmina wykazuje swą dbałość o naturalne walory przyrodnicze. Polityka ta ma na celu podtrzymanie

i rozpropagowanie wizerunku „zielonej gminy”, co przyczyniłoby się do rozwoju turystyki na skalę regionalną.

4.2. Cele strategiczne

W rezultacie przeprowadzonych warsztatów strategicznych z szerokim udziałem pracowników Urzędu Miejskiego oraz innych jednostek działających na terenie gminy, radnych, szefów przedsiębiorstw, sformułowano trzy strategiczne cele rozwoju gminy Dobra. Bazując na zidentyfikowanych uwarunkowaniach rozwojowych gminy (a więc posiadanych atutach oraz najistotniejszych brakach i problemach), wytyczają one główne kierunki rozwoju gminy. Ich realizacja w perspektywie 10-letniej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy, określonego w jej misji.

Cele te są następujące:

1. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

2. WSPIERANIE LOKALNEJ GOSPODARKI

3. ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW

Główne cele strategiczne w sposób bezpośredni nawiązują do misji. Realizacja projektów, prowadząca do osiągnięcia celów, szczególnie tych związanych z podniesieniem technicznych i społecznych warunków życia w gminie, będzie prowadziła gminę do osiągnięcia pożądanego statusu określonego w misji. Plan strategiczny w rozumieniu jego twórców – przedstawicieli społeczności lokalnej - nie jest bowiem tylko listą życzeń i dokumentem opisującym marzenia o przyszłości, ale od momentu zatwierdzenia stanie się podstawą pracy personelu zarządzającego i kierującego usługami, dokumentem ustalającym hierarchię ważności zadań oraz określającym czas ich realizacji.

Uzasadnienie wyboru powyższych celów jest następujące:

CEL STRATEGICZNY NR 1

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Stan infrastruktury technicznej na terenie danego obszaru determinuje jego pozycję konkurencyjną na rynku regionalnym i subregionalnym. Jest on wyznacznikiem poziomu życia mieszkańców i troska o zapewnienie odpowiedniego poziomu urządzeń i wyposażenia gospodarstw domowych powinna być jednym z priorytetów działań samorządu. Wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań w tej dziedzinie i upowszechnianie ich na terenie całej gminy w ogromnym stopniu ułatwia mieszkańcom codzienne życie oraz zachęca nowe osoby do migracji w celach osadniczych. Dostrzegając bieżące problemy, związane z funkcjonowaniem urządzeń użyteczności publicznej, władze samorządowe gminy Dobra zamierzają podjąć odpowiednie działania, zmierzające ku radykalnej poprawie tej sytuacji. W szczególności dotyczy to konieczności rozbudowy systemu kanalizacji sanitarnej, zwodociągowania reszty obszaru gminy oraz kompleksowego uregulowania zagadnienia gospodarki odpadami.

Należy również zauważyć, że poziom wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej gminy Dobra wpływa również na atrakcyjność tej lokalizacji dla nowych inwestorów. Tereny dobrze uzbrojone są magnesem dla przedsiębiorców, mogących stworzyć kolejne miejsca pracy. W ten sposób również pośrednio inwestycje infrastrukturalne są w stanie podnieść jakość życia w danej społeczności. Zgodnie z prognozami analityków, wpływ czynników związanych z wyposażeniem terenu w media na decyzje lokalizacyjne inwestorów będzie się w kolejnych latach zwiększał. Władze gminy, biorąc pod uwagę wskazaną tendencję, planują prowadzić działania, zmierzające do rozwoju lokalnej infrastruktury.

Bardzo ważnym aspektem działań, związanych podniesieniem poziomu infrastruktury technicznej w gminie, jest przyczynianie się do poprawiania stanu środowiska. Zastosowanie rozwiązań ekologicznych pozwoli na ograniczenie zanieczyszczeń i promowanie gminy. Dla mieszkańców, oprócz wymienionych wcześniej udogodnień, opisywane przedsięwzięcia zapewnią również korzyści z życia w bardziej przyjaznym i zdrowym otoczeniu.

CEL STRATEGICZNY NR 2

WSPIERANIE LOKALNEJ GOSPODARKI

W gospodarce na terenie gminy Dobra zdecydowanie dominuje sektor rolniczy. Sytuacja ta uznawana jest za niekorzystną, gdyż ze względu na słabą jakość gleb i zbyt dużą liczbę zatrudnionych osób, produkcja nie jest w stanie zapewnić odpowiednich dochodów. Dostrzegając ten problem samorząd gminy będzie zabiegał o większą dywersyfikację lokalnej gospodarki poprzez przyciągnięcie nowych inwestorów, dających zatrudnienie w przemyśle i usługach. Celem władz w najbliższych latach jest wypromowanie wizerunku Dobrej jako miejsca przyjaznego przedsiębiorcom, jak również pobudzanie mieszkańców do większej aktywności gospodarczej. Integralną częścią tych działań będzie uzbrajanie działek pod inwestycje, jak również opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania danych terenów. Szczególnie ważne dla gminy jest rozwijanie przedsięwzięć okołorolniczych, np. przetwórstwa, co umożliwi zatrudnienie miejscowej siły roboczej. Inną formą ożywiania lokalnego rynku pracy jest organizacja i rozwijanie oferty szkoleniowej, umożliwiającej przekwalifikowanie się osobom zatrudnionym dotychczas w rolnictwie.

Szansą na wzrost gospodarczy obszaru jest również rozwijanie funkcji turystycznych. W tym celu władze samorządowe zamierzają promować wizerunek gminy o czystym środowisku naturalnym wśród potencjalnych zewnętrznych klientów. W dużym stopniu zmiana charakteru działek z typowo rolniczych na łączące elementy turystyczne (np. gospodarstwa agroturystyczne) pozwolą na zwiększenie dochodów zarówno mieszkańców, jak i budżetu gminy.

CEL STRATEGICZNY NR 3

3. ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW

Jednym z priorytetowych zadań samorządu gminnego jest zapewnienie jak najlepszego poziomu edukacji podstawowej. Zagadnienie to jest tak ważne z kilku przyczyn. Należy zauważyć, że pierwsze lata szkolnej nauki w dużym stopniu wyznaczają możliwości dalszej edukacji i przygotowania zawodowego. Dla lokalnej społeczności dbałość o wysoką jakość usług oświatowych oznacza lepiej wykształcony kapitał ludzki w przyszłości, co jest jednym z najważniejszych determinantów rozwoju. Wydatki na sektor oświaty w gminie sięgają połowy całego budżetu, co sprawia, że należy wykorzystywać je jak najbardziej efektywnie, wprowadzając nowoczesne rozwiązania edukacyjne.

Mieszkańcom gminy powinno zapewniać się również dostęp do wysokiej jakości usług, by mogli oni zaspakajać swoje potrzeby jak najbliżej miejsca zamieszkania. Jednymi z kluczowych problemów są: podniesienie poziomu bezpieczeństwa oraz zapewnienie dostępu do pomocy medycznej. Dużą wagę samorząd gminy Dobra przywiązuje również do działalności organizacji społecznych, które w wielu obszarach mogą wspomagać wysiłki lokalnych władz. Dbłość o rozwój sektora usługowego, efektywne zarządzanie mieniem samorządowym oraz usprawnienie obsługi w urzędach ma na celu zwiększenie integralności lokalnej społeczności i rozbudzenie poczucia współodpowiedzialności za „małą ojczyznę”.

4.3. Schemat - struktura budowy Strategii Rozwoju Gminy Dobra

MISJA GMINY:

Gmina Dobra dba o podnoszenie standardu życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej i społecznej oraz stwarzanie korzystnych warunków dla partnerów gospodarczych. Priorytetem w tej działalności jest ochrona środowiska, przy jednoczesnym wykorzystaniu walorów przyrodniczych dla propagowania turystyki i rekreacji.

1. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1.1. Rozbudowa systemu wodno-kanalizacyjnego

1.1.1. Dokończenie wodociągowania gminy oraz modernizacja istniejącej sieci i stacji uzdatniania wody

1.1.2. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej wraz z opracowaniem koncepcji dla terenów wiejskich

1.2. Ochrona środowiska naturalnego

1.2.1. Organizacja gospodarki odpadami wraz z rekultywacją wysypiska i rozwojem systemu segregacji odpadów (wspólny projekt Związku Komunalnego Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”)

1.2.2. Rozwój systemu segregacji odpadów u źródła

1.2.3. Edukacja proekologiczna

1.2.4. Popularyzacja przyjaznych środowisku źródeł energii

1.2.5. Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika Jeziorsko

2. WSPIERANIE LOKALNEJ GOSPODARKI

2.1. Przyciąganie nowych inwestorów

2.1.1. Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania terenu

2.1.2. Uzbrajanie terenów przeznaczonych pod inwestycje

2.1.3. Wsparcie rozwoju MŚP, współpraca z przedsiębiorcami

2.1.4. Opracowanie kompleksowego programu promocji gospodarczej gminy

2.2. Wsparcie rozwoju turystyki

2.2.1. Rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej

2.2.2. Kreowanie wizerunku gminy o czystym środowisku naturalnym

1.3. Rozwój sieci drogowej

1.3.1. Poprawa stanu nawierzchni dróg na terenie gminy

1.3.2. Budowa chodników, ścieżek rowerowych i modernizacja oświetlenia

2.3. Wspomaganie lokalnego rolnictwa i jego otoczenia

2.3.1. Prowadzenie zalesień na gruntach słabych klas

2.3.2. Organizacja szkoleń oraz doradztwa rolniczego

3. ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW**3.1. Poprawa warunków funkcjonowania oświaty**

3.1.1. Modernizacja budynków szkół i przedszkoli

3.1.2. Budowa obiektów sportowych

3.1.3. Reorganizacja sieci szkół na terenie gminy i wspieranie ośrodków przedszkolnych

3.1.4. Poprawa stanu wyposażenia placówek oświatowych

3.1.5. Remont siedziby Domu Kultury

3.2. Inne usługi społeczne

3.2.1. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego

3.2.2. Zwiększenie dostępności do usług medycznych i opracowanie programów profilaktyki zdrowotnej

3.2.3. Zwiększenie dostępności do sieci internetowej na terenie gminy

3.2.4. Wspieranie działalności organizacji społecznych

3.2.5. Wspieranie działań na rzecz osób niepełnosprawnych

3.2.6. Poszerzenie oferty sposobów spędzania czasu wolnego

3.2.7. Usprawnienie funkcjonowania administracji

UWAGA !!!

SZCZEGÓŁOWE TABELE PROJEKTÓW ZOSTAŁY UMIESZCZONE
W ZAŁĄCZNIKU DO TEGO DOKUMENTU, PONIŻEJ ZNAJDUJĄ SIĘ
TYLKO OPISY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW.

Programy i projekty są opatrzone własną numeracją, użytą również w tabelach, stanowiących załącznik do dokumentu strategii.

5. PROGRAMY I PROJEKTY STRATEGICZNE

Opisy programów i projektów w Celu strategicznym nr I

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Program 1.1. Rozbudowa systemu wodno-kanalizacyjnego

Najważniejszymi dla mieszkańców kwestiami, związanymi z ich codziennym życiem, które wymagają uregulowania w najbliższych latach, jest rozciągnięcie systemu wodociągowego na wszystkie domostwa na terenie gminy i podniesienie jakości dostarczanej wody oraz rozbudowa skromnej sieci kanalizacji sanitarnej, aby kompleksowo rozwiązać problem odprowadzania ścieków. Jest to jeden z podstawowych wymogów cywilizacyjnych, gdyż pełne podłączenie mediów jest warunkiem koniecznym dla zapewnienia mieszkańcom gminy życia na odpowiednim poziomie i rozwoju w kolejnych latach.

Wybór poniższych projektów strategicznych i harmonogram realizacji wynika ze zgłaszanych przez mieszkańców wniosków oraz logicznej kolejności prac nad poszczególnymi elementami systemu wodno-kanalizacyjnego. Korzyści z ich realizacji będą stopniowo dostrzegane przez mieszkańców wraz z zakończeniem kolejnych etapów prac.

Opisy projektów

1.1.1. Dokończenie wodociągowania gminy oraz modernizacja istniejącej sieci i stacji uzdatniania wody

Do podstawowego minimum usług komunalnych, w które należy zaopatrzyć mieszkańców, należy dostarczanie do ich domostw wody o odpowiedniej jakości. Należy podkreślić, że prawie cały teren gminy Dobra objęty jest siecią wodociągową. W ramach realizacji tego projektu planuje się wybudować instalacje na pozostałym obszarze. Zadanie dotyczy inwestycji w Chrapczewie, Stawkach oraz Linnym. Jego realizacja zakłada położenie sieci oraz budowę łącznie 50 przyłączy wodociągowych. Po zakończeniu prac wszystkie gospodarstwa domowe będą miały zapewniony dostęp do sieci wodociągowej, co w znacznym stopniu uprości codzienne życie mieszkańców gminy.

W trosce o odpowiednią jakość wody dostarczanej do mieszkań, samorząd gminy Dobra planuje podjąć prace modernizacyjne w lokalnych hydroforniach. Ze względu na różny status prawny można je podzielić na 2 zadania inwestycyjne:

- modernizacje stacji wodociągowych w Rzymsku, Piekarach, Potworowie, Żeronicach – wykonawcą będzie Międzygminny Związek Komunalny w Koninie

- modernizację stacji wodociągowej w Dobrej – zadanie realizowane samodzielnie przez Urząd Miejski w Dobrej.

Skala projektu, zwłaszcza w części dotyczącej stacji wodociągowych, jest tak duża, że uniemożliwia praktycznie samodzielne jego finansowanie ze środków budżetowych gminy. Przy realizacji wymienionych zadań zakłada się utrzymanie pomocy zewnętrznej z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz kredytów.

1.1.2. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej wraz z opracowaniem koncepcji dla terenów wiejskich

Szczególnie ważną kwestią dla gminy Dobra jest regulacja problemu gospodarki ściekowej na jej terenie. Budowę pierwszych odcinków systemu kanalizacyjnego rozpoczęto dopiero w ostatnich latach, co pozwoliło na położenie odcinka sieci o długości zaledwie 1,4 kilometra na terenie miasta Dobra. Nowoczesna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia została oddana do eksploatacji w 1997 roku. Analiza jej użytkowania wykazała, że wykorzystuje ona swoje możliwości zaledwie w około 15%. Dlatego szczególnie ważnym jest kontynuowanie prac nad jak najszybszym podłączeniem do sieci możliwie największej liczby gospodarstw domowych oraz przedsiębiorstw. Aktualnie prowadzone są prace w III etapie rozbudowy systemu na terenie miasta.

W projekcie strategicznym zakłada się w pierwszej kolejności skanalizowanie całego obszaru miasta Dobra. Prace te będą się w dalszym ciągu odbywały etapami, do roku 2009 planuje się ich zakończenie. W tym samym czasie wykonane zostaną prace dostosowawcze i modernizacyjne w oczyszczalni ścieków w Dobrej. W następnych latach zostanie opracowana i wdrożona koncepcja gospodarki ściekowej na obszarze pozostałych miejscowości:

- etap Żeronice-Ugory – lata 2010-2011
- etap Mikulice – rok 2012
- etap Ostrówek, Linne – lata 2013-2014
- etap Chrapczew – rok 2015.

Wskazana kolejność realizowania inwestycji wynika z wymogów technicznych i jest konsekwencją przestrzennego rozmieszczenia poszczególnych sołectw. Niezbędne jest również szczegółowe zaplanowanie poszczególnych zadań z odpowiednim marginesem czasowym, co umożliwi łatwiejsze reagowanie na ewentualne zmiany w sytuacji finansowej samorządu. Wykonanie projektu będzie wiązało się z koniecznością wydatkowania bardzo poważnych kwot. W związku z tym władze gminy pragną pozyskać środki zewnętrzne, z takich źródeł jak Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a przede wszystkim unijne środki pomocowe.

Program 1.2. Ochrona środowiska naturalnego

Polityka ochrony środowiska naturalnego jest dziś traktowana przez Unię Europejską jako nieodłączny element polityki na rzecz trwałego i zrównoważonego rozwoju. Dalszy wzrost gospodarczy poszczególnych obszarów, a także dobro ich mieszkańców - w tym dbałość o ich zdrowie - wymagają stałej troski o stan środowiska i podejmowania wszelkich, możliwych działań chroniących je przed degradacją. Samorząd gminy Dobra,

dostrzegając te problemy, zamierza wprowadzić w życie szereg projektów, przyczyniających się do poprawy stanu lokalnych ekosystemów. Zadania przygotowane w tym programie przyczyniają się do realizacji założeń krajowej polityki w dziedzinie ochrony środowiska, jednocześnie korespondując z założeniami Traktatu Amsterdamskiego Unii Europejskiej z 1997 roku określającego zasady zrównoważonego rozwoju krajów Wspólnoty Europejskiej oraz ze szczegółowymi dyrektywami w zakresie ochrony powietrza i zasobów wodnych.

Opisy projektów

1.2.1. Organizacja gospodarki odpadami wraz z rekultywacją wysypiska i rozwojem systemu segregacji odpadów (wspólny projekt Związku Komunalnego Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”)

Jak wykazała analiza obecnego stanu gospodarki odpadami na terenie gminy i jej oddziaływania na środowisko naturalne, sytuacja ta wymaga jak najszybszego uregulowania. Utrzymywanie się obecnego stanu może powodować zagrożenia dla ekosystemów na terenach przylegających do składowiska odpadów w Chrapczewie, jak również przyczynić się do nieodwracalnej degradacji gleby.

Aby zwiększyć efektywność inwestycji w tym sektorze działalności komunalnej, władze samorządowe gminy Dobra zdecydowały o przystąpieniu do Związku Komunalnego Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina” wraz z kilkunastoma innymi samorządami regionu kaliskiego. Budowa dużego zakładu utylizacyjnego, obsługującego wszystkie gminy związku, powstaje poza obszarem gminy Dobra. W ramach strategii rozwoju uwzględniono więc pozostałe zadania, związane z gospodarką odpadami. Konieczne jest przeprowadzenie rekultywacji wysypiska odpadów w Chrapczewie, planuje się w tym celu wykorzystać również środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Postęp cywilizacyjny wymaga wprowadzenia nowoczesnych rozwiązań, umożliwiających ponowne wykorzystanie odpadów. Zgodnie z tymi wymogami władze gminy Dobra planują wdrożyć program selektywnej zbiórki odpadów i upowszechnić go wśród mieszkańców.

1.2.2. Edukacja proekologiczna

W dokumencie strategicznym gminy Dobra bardzo ważne miejsce zajmuje dbałość o czystość środowiska i jej promowanie. Aby zwiększyć walory przyrodnicze i klimatyczne tego obszaru poza działaniami bezpośrednio związanymi z modernizacją urządzeń infrastruktury, konieczne jest zwrócenie uwagi lokalnej społeczności na problemy, związane z ekologią w codziennym ich życiu. Upowszechnianie i internalizacja rozwiązań przyjaznych środowisku jest warunkiem prawidłowego ekorozwoju gminy. Dla podniesienia świadomości proekologicznej wśród mieszkańców, władze samorządowe planują realizację następujących przedsięwzięć:

- popularyzację selektywnej zbiórki odpadów w systemie „suche – mokre”
- programu szkoleń i konkursów dla dzieci i młodzieży - „Ekologiczne myślenie”
- zaprojektowanie oraz utworzenie ścieżek dydaktycznych w kompleksach leśnych oraz nad Zbiornikiem Jeziorsko

- utworzenie ośrodka edukacji ekologicznej w Miłkowicach.

Wykonanie zadań zakładanych w tym projekcie ułatwi realizację innych przedsięwzięć, mających na celu kreowanie wizerunku czystej gminy, jak również zapewni większe zrozumienie mieszkańców dla działań władz gminy.

1.2.3. Popularyzacja przyjaznych środowisku źródeł energii

Postępując zgodnie z wymogami rozwoju cywilizacyjnego, samorząd gminy Dobra zamierza dywersyfikować system źródeł zaopatrywania w energię. Mając na uwadze troskę o zachowanie czystości środowiska naturalnego, należy zmierzać do stopniowej eliminacji systemów energetycznych, opartych na intensywnym wykorzystaniu nieodnawialnych zasobów naturalnych. Wypełniając założenia krajowej polityki w tej dziedzinie, przygotowano zadania inwestycyjne, mające na celu wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań w gospodarce energetycznej. Najważniejszymi przedsięwzięciami planowanymi na kolejne lata są:

- instalacja kolektorów słonecznych na budynku socjalnym KS „WICHER”
- instalacja kolektorów słonecznych na potrzeby ogrzewania wody w kotłowni osiedlowej (Pl. Słowackiego)
- instalacja kolektorów słonecznych na potrzeby ogrzewania budynku socjalnego oczyszczalni w Dobrej
- instalacja kolektorów słonecznych na potrzeby ogrzewania wody w Domu Kultury
- instalacja kotłów opalanych zrębami w kotłowni osiedlowej (Pl. Słowackiego).

Z uwagi na dużą skalę planowanych inwestycji w gospodarce komunalnej, rozpoczęcie realizacji wymienionych zadań zaplanowano na rok 2008.

1.2.4. Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika Jeziorsko

Zbiornik Jeziorsko jest największym akwenem wodnym położonym w okolicy Dobrej. Jego zachodnia część leży na terenie gminy, stanowiąc potencjalną atrakcję dla odwiedzających tę okolicę. Należy jednak zauważyć, że nie jest on utrzymywany w dobrym stanie, wskutek braku systemu kanalizacyjnego wiele zanieczyszczeń przedostaje się do wód zbiornika. W wyniku wielu zaniedbań wody gruntowe i powierzchniowe na tym terenie nie spełniają żadnych standardów ochrony środowiska.

Wprowadzając politykę „czystej gminy” samorząd planuje uporządkować i zagospodarować tereny przylegające do zbiornika Jeziorsko. Działania te mają na celu udostępnienie tych obszarów mieszkańcom i turystom, tworząc warunki do wypoczynku i rekreacji.

Program 1.3. Rozwój sieci drogowej

Drogi służą nie tylko mieszkańcom gminy i działającym tutaj podmiotom gospodarczym, ale także ruchowi tranzytowemu oraz są jednym z podstawowych kryteriów przy wyborze lokalizacji inwestycji. Z tych powodów stanowią bardzo istotny element infrastruktury technicznej – ich wysoka jakość stanowi o większej dostępności

komunikacyjnej gminy oraz przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu.

Dotychczasowe działania w dziedzinie drogownictwa na terenie gminy polegały głównie na bieżących naprawach i generalnie utrzymaniu istniejącego stanu dróg. Poważnym problemem w życiu codziennym mieszkańców jest duży odsetek dróg nieutwardzonych, co utrudnia dojazdy do domostw, szczególnie w trudnych warunkach atmosferycznych. Przeprowadzenie inwestycji zakładanych w tym programie skróci czas przejazdu na obszarze gminy oraz zwiększy bezpieczeństwo wszystkich uczestników dróg, także pieszych.

Opisy projektów

1.3.1. Poprawa stanu nawierzchni dróg na terenie gminy

Dobrze rozwinięta sieć dróg na terenie gminy jest potencjalnym argumentem, sprzyjającym jej rozwojowi. Jednakże tylko główne szlaki komunikacyjne, jakimi są droga krajowa Turek – Sieradz oraz wojewódzka Opatówek – Poddębice, zapewniają odpowiedni komfort jazdy. Pozostałe składowe sieci drogowej, łączące poszczególne miejscowości na terenie gminy, wymagają gruntownych remontów. Na przeważającej części dróg gminnych nie utwardzono jeszcze nawierzchni.

Strategicznym celem gminy Dobra jest więc modernizacja dróg, prowadzona na szeroką skalę. W zakładanym dla tego dokumentu horyzoncie czasowym przewidziano realizację 20 zadań inwestycyjnych w infrastrukturę drogową. W efekcie tych działań na prawie 30 kilometrach dróg zostanie położona nawierzchnia asfaltowa lub tłuczniowa. Największymi z przewidywanych zadań są:

- budowa drogi: Skęczniew - Kościanki – nawierzchnia asfaltowa
- budowa drogi w Rzymsku Wsi – nawierzchnia tłuczniowa
- budowa drogi – Mikulice – Stefanów nawierzchnia asfaltowa
- budowa drogi we wsi Linne.

1.3.2. Budowa chodników, ścieżek rowerowych i modernizacja oświetlenia

Ważnym elementem systemu komunikacyjnego gminy są również odpowiednio wykonane ciągi ruchu pieszego oraz rowerowego. Zwiększa to bezpieczeństwo słabszych uczestników ruchu i poprawia walory estetyczne obszaru miasta i gminy. Na warunki lokalnego ruchu drogowego w dużym stopniu oddziałuje również instalacja oświetlenia i jego jakość. W związku z tym zaplanowano również inwestycje w nowe punkty oświetleniowe, jak również zadbano o unowocześnienie wykorzystywanej technologii w już istniejących.

Głównymi zadaniami zawartymi w tym projekcie będą:

- modernizacja oświetlenia w Dobrej i Żeronicach
- budowa nowych punktów świetlnych na terenie gminy
- budowa ścieżek rowerowych w Dobrej oraz na obrzeżach zbiornika Jeziorsko.

Opisy programów i projektów w Celu strategicznym nr II

WSPIERANIE LOKALNEJ GOSPODARKI

Program 2.1. Przyciąganie nowych inwestorów

Przyciągnięcie nowych inwestorów to jeden z priorytetów działań samorządu. Zwiększenie liczby podmiotów, prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy, jest zjawiskiem wielce pożądanym dla gospodarki lokalnej. Przyczynia się to nie tylko do bezpośredniego wzrostu dochodów budżetu gminy (poprzez udział w podatku dochodowym od osób prawnych czy wpływach z podatku od nieruchomości), ale także wpływa na rozwój lokalnego rynku pracy i jakość życia mieszkańców.

Należy podkreślić, że samorząd lokalny nie dysponuje, zarówno z punktu widzenia uregulowań prawnych, jak i możliwości finansowych, narzędziami bezpośredniego wpływu na gospodarkę na terenie gminy. Jednym z narzędzi pośredniego oddziaływania władz lokalnych na sytuację ekonomiczną gminy jest promowanie terenów przeznaczonych pod inwestycje i podnoszenie ich atrakcyjności poprzez wyposażenie w niezbędne instalacje infrastrukturalne. Dla potencjalnych inwestorów problem uzbrojenia terenu jest kluczową kwestią, często decydującą o lokalizacji danego zakładu.

Opisy projektów

2.1.1. Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania terenu

Warunkiem gospodarczego wykorzystania terenów na obszarze gminy, jest jasne określenie ich przeznaczenia na kolejne lata. Dokumentem ułatwiającym przeprowadzanie inwestycji na danym obszarze jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Pozwala on również władzom gminnym na uporządkowanie polityki inwestycyjnej pod względem lokalizacji kolejnych podmiotów gospodarczych. Dla przedsiębiorców, wybierających siedzibę dla swoich zakładów pracy, czynnik ten jest bardzo ważny z uwagi na pewność przeznaczenia danego terenu na określony cel, odpowiadający potrzebom inwestora oraz poznanie potencjalnych możliwości zwiększania skali produkcji, związanych ze zwiększeniem obszaru zajmowanego przez przedsiębiorstwo.

Projekt przewiduje opracowanie miejscowych planów w trzech głównych grupach:

- rozwój funkcji mieszkaniowej – na terenie miasta Dobra
- aktywizacja gospodarcza – w Dobrej, Długiej Wsi, Linnym, Skęczniewie, Rzymску
- rozwój turystyki i rekreacji – na terenach przylegających do zbiornika Jeziorsko.

Oprócz wymienionych działań, przewiduje się utrwalenie zabytkowego układu urbanistycznego w Dobrej, a także przygotowanie dokumentu, obejmującego budowę obwodnicy miasta.

2.1.2. Uzbrajanie terenów przeznaczonych pod inwestycje

Zasadniczą kwestią dla osób podejmujących decyzje dotyczące lokalizacji danej inwestycji jest możliwość jak najszybszego rozpoczęcia właściwej działalności. Związane jest to z szybkością realizacji etapu budowy zaplecza i przygotowania całego przedsięwzięcia. Decydującym elementem, wyznaczającym pozycję konkurencyjną danego obszaru na rynku inwestycyjnym, jest dostępność mediów. W interesie samorządu, chcącego pobudzić rozwój ekonomiczny na swoim terenie, jest uzbrojenie działek przeznaczonych na cele aktywizacji gospodarczej.

Na terenie gminy Dobra wyznaczono tereny, mające być miejscem dla nowych inwestycji. Działki te położone są na obszarze miasta Dobra i wsi Linne. Problemem pozostaje jednak słabo rozwinięta infrastruktura, zmniejszająca potencjalnie wartość użytkową tego obszaru. Aby zmienić niekorzystną sytuację, w najbliższych latach zaplanowano doprowadzić na wskazane tereny niezbędne media. Od powodzenia realizacji tego projektu może zależeć zwiększenie w odczuwalnym stopniu liczby miejsc pracy w gminie.

2.1.3. Wsparcie rozwoju MŚP, współpraca z przedsiębiorcami

Przyszłość gospodarki na obszarze gminy Dobra jest związana w poważnym stopniu z rozwojem podmiotów gospodarczych o małej i średniej wielkości. Z uwagi na niższe koszty wejścia na rynek, są one zwykle bardzo popularną formą prowadzenia działalności gospodarczej. Sektor małych i średnich przedsiębiorstw powinien być traktowany z dużą uwagą, gdyż przy wykorzystaniu miejscowego potencjału i inicjatyw lokalnej społeczności, jego rozwój może wywołać efekty mnożnikowe w gospodarce lokalnej, generując większy dochód rozdysponowywany między mieszkańców gminy.

W ramach wspierania wspomnianego sektora samorząd gminy Dobra planuje organizować szkolenia z zakresu możliwości pozyskiwania środków inwestycyjnych dla właścicieli przedsiębiorstw. Na finansowanie tego zadania przewidziano środki z programu Leader Plus. Poza tym Urząd Miejski będzie gromadzić w formie bazy danych informacje, przydatne dla prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy.

2.1.4. Opracowanie kompleksowego programu promocji gospodarczej gminy

Aby maksymalnie zwiększyć efektywność działań samorządu w sferze wspierania przedsiębiorczości, należy prowadzić spójną, długofalową politykę promocji gospodarczej gminy. Kształtowanie wizerunku gminy przyjaznej inwestorom wymaga systematycznych, zaplanowanych działań samorządu. W tym celu władze lokalne zamierzają opracować wieloletni plan imprez, na których będą prezentowane walory gminy. Cykl przedsięwzięć wystawienniczych o charakterze lokalnym oraz ponadregionalnym ma na celu przedstawić Dobrą i okolice jako miejsce o klimacie, sprzyjającym prowadzeniu biznesu.

Program 2.2. Wsparcie rozwoju turystyki

Dotychczasowe znaczenie turystyki na terenie gminy Dobra nie było zbyt wielkie, co było spowodowane zarówno brakiem infrastruktury, jak również odpowiednich działań, promujących ten obszar. Jak wynika z analizy stanu gminy oraz prac prowadzonych podczas warsztatów strategicznych, obszar ten posiada możliwości rozwoju. Zwiększenie i urozmaicenie oferty turystycznej jest szansą na stworzenie dodatkowych miejsc pracy dla mieszkańców, jak również zmianę charakteru poszczególnych gospodarstw.

Program wsparcia rozwoju turystyki musi zawierać bezpośrednie i pośrednie procedury oddziaływania na zarówno popytowe, jak i podażowe składowe tego rynku. Zaangażowanie samorządu może w znacznym stopniu pomnożyć efekty podmiotów prywatnych i podnieść poziom jakości życia w gminie.

Opisy projektów

2.2.1. Rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej

Rozwój ruchu turystycznego i przyciągnięcie nowych klientów usług świadczonych na terenie gminy wymaga zadbania o atrakcyjność bazy infrastrukturalnej. Powodzenie rynkowe przedstawianej oferty zależy w dużym stopniu od różnorodności sposobów spędzania wolnego czasu na terenie gminy oraz jakości oferowanych usług i standardu wyposażenia ośrodków i placówek rekreacyjnych

Dla podwyższenia jakości obsługi turystycznej na terenie gminy Dobra ważnym jest stworzenie pełnej infrastruktury turystycznej, w tym wytyczenie tras komunikacyjnych, umożliwiających zwiedzanie najciekawszych miejsc w całej okolicy. Program poprawy warunków ruchu turystycznego uwzględnia potrzebę atrakcyjnego zaprojektowania szlaków. Przemierzając je turysta mógłby zwiedzić zabytkowe obiekty, położone na obszarze gminy, a także podziwiać walory czystego środowiska naturalnego.

Do najważniejszych wytypowanych przez władze samorządowe w konsultacji z mieszkańcami zadań należą:

- Szkolenie dla rolników zainteresowanych utworzeniem gospodarstw agroturystycznych
- Powołanie Lokalnej Grupy Działania
- Oznakowanie w terenie szlaków pieszych i rowerowych
- Opracowanie i oznakowanie szlaków konnych
- Utworzenie ośrodka sportowo-rekreacyjnego w Miłkowicach.

Część z tych działań realizowana będzie przy współpracy z samorządami sąsiednich gmin: Warta i Pęczniew. Planuje się również wykorzystać środki z funduszy europejskich.

2.2.2. Kreowanie wizerunku gminy o czystym środowisku naturalnym

Ważnym zadaniem dla władz lokalnych jest aktywne realizowanie polityki promującej gminę wśród potencjalnych odbiorców jej oferty. Starania samorządu idą w kierunku

stworzenia wizerunku gminy atrakcyjnej dla zwiedzających, oferującej pobyt w czystym środowisku naturalnym, w ekologicznych gospodarstwach agroturystycznych.

Oprócz innych działań, dotyczących bezpośrednio problemów infrastruktury i ochrony środowiska, samorząd Dobrej planuje promować położone na terenie gminy gospodarstwa rolne, produkujące zdrową żywność. Widoczną zmianą, podnoszącą atrakcyjność lokalnego krajobrazu, będzie również rewitalizacja parków dworskich. W kolejnych latach planuje się objąć ochroną fragmenty naturalnej roślinności leśnej, jak i śródpolnej, co także może stać się atrakcją dla turystów, odwiedzających gminę.

Program 2.3. Wspomaganie lokalnego rolnictwa i jego otoczenia

Analiza sytuacji gospodarczej na terenie gminy Dobra wykazała jednoznacznie, że działalność rolnicza jest źródłem utrzymania dla zbyt dużej grupy ludności i dlatego nie jest w stanie zapewnić dochodów na odpowiednim poziomie. Zwiększanie efektywności lokalnej produkcji rolnej ma ograniczony potencjalny zakres ze względu na słabe warunki glebowe. Po zidentyfikowaniu wymienionych problemów, samorząd gminny w niniejszym programie zamierza stworzyć sprzyjające warunki dla prowadzących duże gospodarstwa, jak również umożliwić zmianę profilu działalności pozostałej części ludności.

Opisy projektów

2.3.1. Prowadzenie zalesień na gruntach słabych klas

Wpisując się w narodową politykę wspierania obszarów wiejskich, władze lokalne będą propagowały projekt zalesiania części gruntów rolnych. Wyłączenie z produkcji gruntów z najniższych klas bonitacyjnych jest logiczną konsekwencją rachunku ekonomicznego, z którego wynika, że prowadzona na nich działalność rolnicza będzie deficytowa.

Dla realizacji tego projektu na terenie gminy zostaną wykorzystane środki finansowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Zadaniem samorządu będzie przekonanie rolników – właścicieli gospodarstw rolnych - do proponowanego rozwiązania. W ramach tego projektu planuje się zalesienie obszarów o łącznej powierzchni 500 hektarów.

2.3.2. Organizacja szkoleń oraz doradztwa rolniczego

Ważnym elementem rozwoju obszarów wiejskich gminy Dobra jest kształtowanie świadomości mieszkańców. Prowadzenie szkoleń z zakresu możliwości wykorzystania funduszy europejskich przyczyni się do pozyskiwania większych środków finansowych przez lokalną społeczność. Tematykę i zakres prowadzonych zajęć edukacyjnych planuje się dostosowywać zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem.

Poważnym problemem dla prowadzących działalność rolniczą jest niedostosowanie produkcji do potrzeb rynku. W tym zakresie bardzo pomocne okazują się być usługi, zapewniane przez ośrodki doradztwa rolniczego. Dla realizacji tego projektu planuje się

współfinansowanie ze środków budżetu gminy jak i Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

2.3.3. Rozwój funkcji pozarolniczych

Strategicznym zadaniem dla gminy Dobra jest dywersyfikacja gospodarki lokalnej. Dla osiągnięcia tego celu potrzebny jest, zakrojony na szeroką skalę, wzrost znaczenia sektora pozarolniczego. Zamierzeniem władz lokalnych jest aktywizowanie mieszkańców gminy do podejmowania działalności w innych sektorach gospodarki, przede wszystkim w formie małych przedsiębiorstw o charakterze usługowym lub przemysłu lekkiego.

Poza innymi działaniami, promowanymi przez samorząd i oddziaływującymi na wzrost atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy, planuje się prowadzić cykliczne szkolenia, dotyczące szans rozwoju przedsiębiorczości na terenach wiejskich, jak również technicznych możliwości realizacji konkretnych przedsięwzięć.

Opisy programów i projektów w Celu strategicznym nr III

ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW

Program 3.1. Poprawa warunków funkcjonowania oświaty

Dla przyszłego rozwoju gminy Dobra, priorytetowym zagadnieniem jest zapewnienie możliwości odpowiedniego wykształcenia mieszkańców. Podstawą tego procesu jest właściwa organizacja edukacji na poziomie podstawowym i gimnazjalnym, co zaprocentuje w przyszłości stworzeniem odpowiedniej jakości lokalnego kapitału ludzkiego. Należy zauważyć, że organizacja placówek oświatowych na omawianym szczeblu należy do obowiązków samorządu i w ogromnym stopniu wpływa na jakość życia w gminie. Realizacja programu zapewni korzyści zarówno dla budżetu gminy (poprzez efektywniejsze wykorzystanie środków), jak i mieszkańcom (w postaci poprawy warunków w szkolnictwie, a co za tym idzie wyższe kwalifikacje w przyszłości).

Opisy projektów

3.1.1. Modernizacja budynków szkół i przedszkoli

W strategicznym planie rozwoju oświaty na terenie gminy, uwzględnić należy działania, mające na celu zapewnienie odpowiedniej materialnej bazy dla edukacji przedszkolnej oraz szkolnej. Podwyższenie standardu budynków i przystosowanie ich dla potrzeb nowoczesnego systemu nauczania jest koniecznością, wynikającą z rozwoju cywilizacyjnego. Realizacja tego projektu wpłynie również na podwyższenie wartości estetycznych placówek oświatowych, co ma swoje znaczenie psychologiczne. Modernizacja starych elementów budynków zwiększy bezpieczeństwo przebywających w nich uczniów i nauczycieli oraz zapewni bardziej komfortowe warunki ich pracy.

Projekt ten przewiduje przeprowadzenie prac remontowych na terenie Zespołu Szkół w Dobrej, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Piekarach oraz Przedszkola w Dobrej. Do najważniejszych prac zaplanowanych na kolejne lata należą:

w Zespole Szkół w Dobrej:

- konserwacja dachu budynku szkolnego
- wymiana instalacji elektrycznej
- remont powierzchni podłóg na korytarzach i w kuchni szkolnej

w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Piekarach:

- wymiana podłóg w budynku
- wymiana ogrodzenia terenu szkolnego
- budowa kotłowni i wymiana instalacji centralnego ogrzewania
- remont węzła sanitarnego

w Przedszkolu w Dobrej:

- wymiana instalacji elektrycznej
- wymiana podłóg.

Duża liczba zadań w tym projekcie zmusza samorząd do racjonalnego rozplanowania ich w czasie, co wynika z faktu ograniczonych zdolności budżetowych gminy. Część kosztów modernizacji planuje się pokryć z dotacji Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu, jak również ze środków Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

3.1.2. Budowa obiektów sportowych

Zaplanowany na szczeblu centralnym program krzewienia kultury fizycznej wśród uczniów wymaga stworzenia we wszystkich placówkach oświatowych stosownych warunków do odbywania lekcji wychowania fizycznego. Budowa sal gimnastycznych uniezależnia program zajęć od warunków atmosferycznych, a także zwiększa bezpieczeństwo uczestniczących w zajęciach, gdyż nie muszą oni już ćwiczyć w prowizorycznych pomieszczeniach, nie przystosowanych do uprawiania sportu. Gmina Dobra nie posiada na swoim terenie zbyt rozwiniętej bazy sportowej. Rzutuje to na możliwości rozwoju młodych mieszkańców gminy i pielęgnowania swoich zainteresowań. Samorząd lokalny, dostrzegając te problemy, zamierza w kolejnych latach znacznie zwiększyć liczbę obiektów sportowych.

Docelowo przy obu zespołach szkół na terenie gminy Dobra mają powstać obiekty sportowe. W Dobrej planuje się realizację budowy hali sportowej wraz z częścią widowiskową, w której można by organizować lokalne zawody. Przy szkole w Piekarach zbudowana zostanie pełnowymiarowa sala gimnastyczna, co zapewni odpowiednie warunki dla organizacji zajęć wychowania fizycznego w tej placówce. Realizację każdego z tych projektów wycenia się na około 2,6 mln złotych, co zmusza gminę do poszukiwania pozabudżetowych środków na ich wykonanie. Planuje się wykorzystanie środków z funduszy europejskich, jak również dotacji z Urzędu Marszałkowskiego oraz Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Poza wymienionymi dwoma większymi projektami, zdefiniowano mniejsze zadania inwestycyjne. Należą do nich: modernizacja stadionu sportowego w Długiej Wsi oraz urządzenie placu sportowo-rekreacyjnego w Dobrej.

3.1.3. Reorganizacja sieci szkół na terenie gminy i wspieranie ośrodków przedszkolnych

Jak wykazano w raporcie o stanie gminy, w ostatnich latach utrzymywały się duże różnice w przeciętnym koszcie utrzymania jednego ucznia między poszczególnymi placówkami szkolnymi. Największe obciążenia wiązały się z działalnością małych ośrodków szkolnych, w których liczba uczniów nie przekraczała 50. Wynika to z wysokich kosztów stałych utrzymania placówek, do których można zaliczyć koszt utrzymania i ogrzania budynku, czy koszty administracyjne. Jak już wspomniano, wydatki budżetu gminy na oświatę stanowią ponad połowę całości budżetu i zadaniem samorządu jest troska o ich efektywne wykorzystanie.

Nie ulega wątpliwości, że system oświaty na terenie gminy wymaga reorganizacji. Przeprowadzenie jej powinno odbywać się we wspólnym poczuciu odpowiedzialności za rozwój całej wspólnoty lokalnej. W projekcie strategicznych zmian w organizacji edukacji w Dobrej planuje się zlikwidowanie szkół podstawowych, w których liczba

uczniów kształtuje się poniżej 100. Wprowadzenie reformy przewiduje się z początkiem roku szkolnego 2006/2007.

3.1.4. Poprawa stanu wyposażenia placówek oświatowych

Jakość nauczania w placówkach oświatowych zależy nie tylko od kwalifikacji pracującej tam kadry, lecz również od warunków technicznych i wyposażenia pomieszczeń, w których odbywają się zajęcia. Nowoczesne pomoce dydaktyczne zachęcają do zgłębiania wiedzy, jednocześnie zwiększając komfort przeprowadzania zajęć przez nauczycieli. Zagadnienie to szczególnie ważne jest dla placówek oświatowych, mieszczących się na terenach wiejskich, gdyż dostępność pozaszkolnych pomocy dydaktycznych bywa tam ograniczona.

W omawianym projekcie mieści się plan wymiany ławek i mebli oraz wyposażenia placówek w nowe pomoce dydaktyczne. Dodatkowo zostanie przeprowadzona renowacja stołówek szkolnych i przedszkolnych w celu dostosowania ich do wymogów sanitarnych. Oprócz tego planuje się zwiększenie atrakcyjności placu rekreacyjnego przy przedszkolu. Za przeprowadzenie stosownych zmian i realizację zadań odpowiedzialni będą dyrektorzy poszczególnych placówek, koordynację prac zapewni Urząd Miejski.

W trakcie prac nad strategią w miarę możliwości szczegółowo określono potrzeby placówek oświatowych, dotyczące prac budowlano-remontowych przewidywanych w najbliższych latach. Problemy te są wyjątkowo ważne w kontekście podnoszenia jakości warunków kształcenia, co w prosty sposób przekłada się na poziom edukacji w szkołach na terenie gminy.

3.1.5. Remont siedziby Domu Kultury

Ważnym elementem, wpływającym na jakość życia mieszkańców, jest oferta kulturalna na terenie gminy. Dbalność o podtrzymywanie lokalnych tradycji kulturalnych jest jednym z najważniejszych zadań samorządu. Kulturowa integralność społeczności lokalnej wymaga organizacji centrum kulturalnego, w ramach którego mieszkańcy gminy mogliby zaspokajać swoje potrzeby wyższego rzędu. Dla Dobrej opisaną rolę spełnia Dom Kultury, w którym odbywają się różnorodne imprezy kulturalne.

Program 3.2. Inne usługi społeczne

Na komfort życia mieszkańców w gminie wpływają przede wszystkim takie czynniki, jak poczucie bezpieczeństwa, czy dostępność do podstawowych usług medycznych. Aby zatrzymać młodych mieszkańców gminy oraz zachęcić innych do osiedlania się na tym terenie, należy zapewnić jak najlepszą organizację rynku usług społecznych, dostosowaną do wymagań XXI wieku. Potrzeby te są szczególnie widoczne na obszarach wiejskich, gdzie infrastruktura usługowa, dotycząca między innymi bezpieczeństwa lokalnych społeczności, a także wyposażenie poszczególnych „jednostek” nie odpowiada zapotrzebowaniu. Samorząd Dobrej zamierza wspierać rozwój sektora usług zarówno publicznych, jak i prywatnych w celu podniesienia standardu życia mieszkańców gminy.

Opisy projektów

3.2.1. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego

Zapewnienie bezpieczeństwa sobie i swojej rodzinie jest podstawową potrzebą egzystencjalną każdego człowieka. Samorząd gminny powinien zwiększać swoje wysiłki w celu zagwarantowania szybkiej interwencji odpowiednich służb w nagłych wypadkach. W takich okolicznościach o powodzeniu akcji decyduje czas, w jakim może dojechać na miejsce zdarzenia jednostka ratownicza oraz stan jej wyposażenia. Jak wykazały doświadczenia ostatnich lat, największym zagrożeniem były w tym okresie pożary lasów, których większość powierzchni zakwalifikowana jest do najwyższych klas zagrożenia pożarowego.

Realizacja tego projektu przyczyni się do podniesienia jakości wyposażenia lokalnych jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Największe zakupy planowane są dla jednostki z Dobrej, będą to inwestycje w sprzęt ratownictwa drogowego. Ważnym elementem polityki bezpieczeństwa, związanym z kierunkiem przyszłego rozwoju gminy, jest powołanie Posterunku WOPR przy zbiorniku Jeziorsko. Samorząd wraz z lokalną strażą pożarną zamierza prowadzić akcję „Posesja”, mającą na celu podniesienie stopnia ochrony przeciwpożarowej oraz świadomości zagrożeń wśród mieszkańców.

3.2.2. Zwiększenie dostępności do usług medycznych i opracowanie programów profilaktyki zdrowotnej

Mimo że ochrona zdrowia jest finansowana przez Narodowy Fundusz Zdrowia i nie jest zadaniem własnym samorządu gminnego, w zakresie zainteresowania i zobowiązań gminy pozostają jednak wszelkie działania, zaliczane do obszaru zdrowia publicznego. Dotyczą one zarówno programów profilaktyczno-interwencyjnych wśród młodzieży, takich jak lakowanie zębów, czy korygowanie wad postawy, jak również programów przesiewowych w całej populacji, nastawionych na wczesne wykrycie przypadków nowej choroby. Planowane jest okresowe monitorowanie stanu zdrowia mieszkańców poprzez badanie wzroku, słuchu, cukrzycy, cholesterolu, ciśnienia, osteoporozy, prostaty, mammograficzne i inne.

Na terenie gminy Dobra zidentyfikowano problem ograniczonej dostępności do specjalistycznych usług medycznych. Urząd Miejski planuje udostępnić bazę lokalową Przychodni Rejonowej na funkcjonowanie gabinetów lekarzy poszczególnych specjalizacji.

3.2.3. Zwiększenie dostępności do sieci internetowej na terenie gminy

Dla tworzenia nowoczesnego społeczeństwa obywatelskiego fundamentalne znaczenie ma szybki i nieograniczony dostęp do informacji. Związane jest to z rozwojem nowoczesnych technologii przekazywania danych i ich upowszechnianiem w życiu codziennym. Postęp ten jest łatwiej zauważalny na terenach bardziej zurbanizowanych, co powodowane jest większą liczbą odbiorców na stosunkowo małym obszarze. Jednakże w celu wyrównywania poziomu jakości życia mieszkańców małych miast i terenów wiejskich, istnieje potrzeba zapewnienia dostępu do nowoczesnych systemów łączności również na tych obszarach.

Samorząd Dobrej przywiązuje dużą wagę do rozwijania technologii internetowych wśród mieszkańców. W projekcie strategicznym zaplanowano utworzenie Gminnego Centrum Informacji w formie nowoczesnej pracowni komputerowej, wyposażonej w 5 stanowisk. Poza tym przedsięwzięciem planuje się upowszechnić dostęp do sieci internetowej na terenie gminy, podejmując współpracę w tym zakresie z prywatnymi podmiotami oferującymi tego typu usługi.

3.2.4. Wspieranie działalności organizacji społecznych

Znaczącą rolę w życiu mieszkańców gminy Dobra odgrywają różnego typu organizacje społeczne. Stanowią one forum spotkań oraz umożliwiają realizację swoich zainteresowań. Samorząd gminy w dużym zakresie pomaga przy tworzeniu i bieżącym funkcjonowaniu wszystkich organizacji. Dla społeczności lokalnej działalność stowarzyszeń jest zagadnieniem kluczowym, gdyż w ten sposób umacnia się więzi i scala organizm lokalny.

Wśród najważniejszych zadań mających na celu rozwój organizacji społecznych władze lokalne zidentyfikowały i przygotowały do realizacji następujące przedsięwzięcia:

- współpraca Domu Kultury, Klubu Karate Tradycyjnego oraz OSP Dobra w zakresie wykorzystania bazy lokalowej
- wspieranie działań Klubu Sportowego „WICHER” zmierzającego do poprawy warunków uprawiania sportu
- współpraca ze Stowarzyszeniem „Lepsza Gmina” w zakresie organizacji zajęć dla osób niepełnosprawnych
- doposażenie Orkiestry Dętej OSP Dobra-Żeronice w instrumenty muzyczne oraz mundury organizacyjne.

Środki finansowe na te cele przeznaczane będą z budżetu gminy wraz z realizacją kolejnych przedsięwzięć.

3.2.5. Wspieranie działań na rzecz osób niepełnosprawnych

Celem tego projektu jest zmniejszenie i przeciwdziałanie izolacji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez podejmowanie programów integracyjnych i wzmacnianie programów rehabilitacyjnych. Rolą gminy jest utrzymanie statusu miejsca przyjaznego osobom niepełnosprawnym i zatroszczenie się nie tyle o rozwój świadczeń rehabilitacyjnych, ale działań wspomagających rehabilitację fizyczną. Z jednej strony planowane jest likwidowanie barier architektonicznych i organizacyjnych (komunikacja, dostęp do sprzętu rehabilitacyjnego), przyczyniających się do likwidacji izolacji społecznej tej grupy osób. Z drugiej strony możliwe jest zaproponowanie im nowej oferty pomocy w formie wolontariatu. Oba kierunki działalności w długiej perspektywie czasowej powinny przyczynić się do zwiększenia aktywności, zachowania sprawności psychicznej i intelektualnej wymienionej grupy osób i tym samym podniesienia ich jakości życia.

W najbliższych latach, przy wsparciu z budżetu wojewódzkiego, planuje się utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie. Samorząd gminy zamierza również systematycznie likwidować bariery architektoniczne

w budynkach użyteczności publicznej. Ważnymi elementami tego projektu, zmierzającymi do eliminacji zjawiska wykluczenia, są: organizacja szkoleń dla osób niepełnosprawnych oraz wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne.

3.2.6. Poszerzenie oferty sposobów spędzania czasu wolnego

Poprawie jakości życia mieszkańców oraz kreowaniu zdrowego stylu życia towarzyszyć powinny działania, zmierzające do powstania odpowiedniego zaplecza i atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu. Stworzenie warunków dla aktywnego wypoczynku spowoduje podniesienie atrakcyjności gminy dla potencjalnych nowych mieszkańców. Poszerzenie oferty atrakcyjnych sposobów spędzania wolnego czasu dotyczyć powinno zwłaszcza ludzi młodych, stwarzając szansę na realizację swoich zainteresowań i tworzenia dorobku społeczności lokalnej.

Uwzględniając zarówno lokalne zapotrzebowanie, jak i możliwości samorządu w zakresie projektowania życia kulturalnego na terenie gminy, władze lokalne przygotowały do realizacji następujące zadania:

- rozbudowa placu rekreacyjnego obok Domu Kultury w Dobrej
- poszerzenie działalności Domu Kultury o powołanie drużyn harcerskich
- powołanie zespołu Big band-owego przy Orkiestrze Dętej OSP
- turniej wsi (impreza cykliczna – raz w roku).

Wykonanie tych przedsięwzięć wiąże się z wykorzystaniem środków budżetu gminy oraz bazy Domu Kultury i innych lokalnych organizacji.

3.2.7. Usprawnienie funkcjonowania administracji

Powodzenie wielu programów, zawartych w strategicznym planie rozwoju gminy, zależy od właściwej współpracy między pracownikami Urzędu Miejskiego a mieszkańcami. Samorząd lokalny pełnić ma przede wszystkim funkcję usługową, pozostając do dyspozycji członków lokalnej społeczności. O opinii na temat sprawności rozwiązywania problemów na terenie gminy, decyduje w dużej mierze szybkość reagowania administracji na zgłaszane przez mieszkańców problemy. Rozwój nowoczesnych technologii sprzyja, a wręcz nakazuje urzędowi wprowadzać możliwość komunikacji elektronicznej między klientami a administracją lokalną.

Aby zapewnić bezproblemową obsługę mieszkańców w Urzędzie Miejskim, planuje się zrealizować niezbędne inwestycje, mające na celu dostosowanie wyposażenia urzędu do nowoczesnych standardów, obowiązujących w obsłudze klienta. Najważniejszymi zadaniami z tego zakresu w kolejnych latach będą: wymiana i modernizacja sieci komputerowej w siedzibie władz lokalnych oraz wprowadzenie elektronicznych rozwiązań autoryzacyjnych. Szczegółowymi przedsięwzięciami, zaplanowanymi w tym zakresie na najbliższy okres są:

- modernizacja sieci komputerowej w Urzędzie Miejskim w Dobrej
- przyłączenie wszystkich stanowisk komputerowych do szerokopasmowego łącza internetowego
- zakupienie odpowiednich licencji na oprogramowanie
- wdrożenie podpisu elektronicznego
- zakupienie kiosku multimedialnego.

6. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE STRATEGII ROZWOJU

Wspólny wysiłek wielu osób, które przyczyniły się najpierw do opracowania szczegółowej diagnozy stanu gminy, a następnie strategii jego rozwoju na następnych kilka lat, pójdzie na marne, jeżeli zaproponowane w niniejszym dokumencie projekty nie będą realizowane. Niestety, nierzadko zdarza się, że strategia po uchwaleniu przez Radę Miejską staje się martwym dokumentem, do którego nigdy więcej już się nie sięga.

Strategia powinna być dokumentem żywym – powinna być po prostu podstawowym planem działania, wyznaczającym kluczowe kierunki przedsięwzięć samorządu lokalnego i wskazującym sposoby ich osiągnięcia. Właśnie po to w pracach nad opracowywaniem strategii wiele czasu poświęcono na rozpisanie każdego projektu strategicznego na zadania, czas wykonania, koszty, źródła finansowania i wykonawców.

Aby zaakceptowane przez Radę Miejską projekty były realizowane, potrzebny jest organ, który będzie odpowiedzialny za rozdzielanie zadań, śledzenie postępów w ich wdrażaniu, okresową ocenę, nanoszenie korekt i uzupełnień oraz wprowadzanie do dokumentu nowych propozycji. Najczęściej takim organem jest Burmistrz Dobrej, a przy najważniejszych decyzjach – oczywiście Rada Miejska. W gminie Dobra do cyklicznej oceny realizacji zadań powołana zostanie specjalna komisja, w skład której wejdą także przedstawiciele społeczności lokalnej, nie związani bezpośrednio z pracą Urzędu, ani Rady.

Zapisane w strategii zadania nie powinny być zatwierdzone raz na zawsze – raz w roku będą one przeglądane i ewentualnie korygowane, bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do dokumentu strategii powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków), bądź zgłaszanych potrzeb.

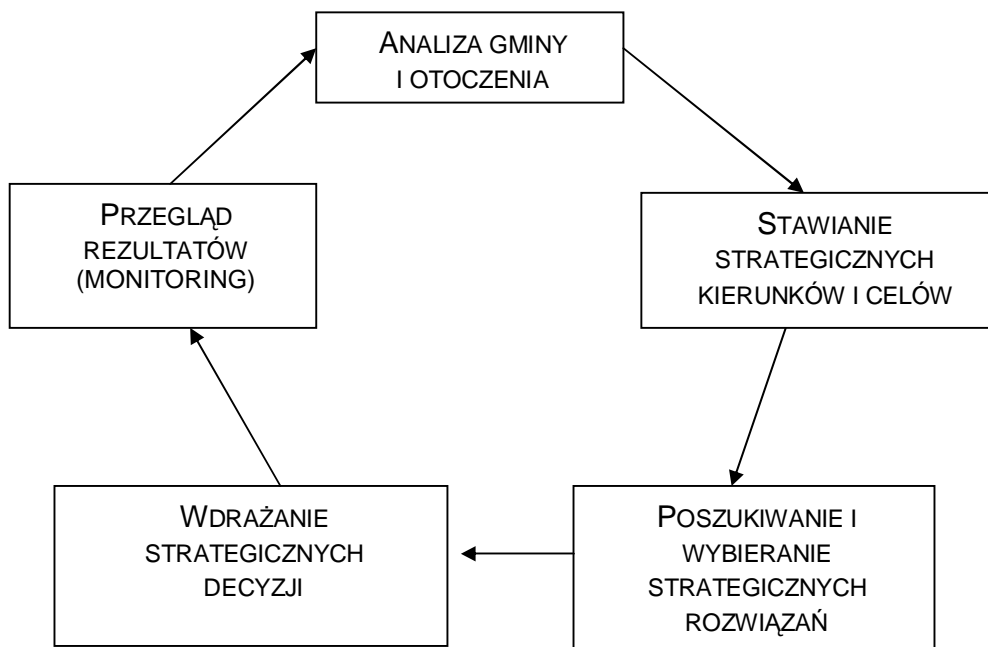
Sam proces wdrażania strategii jest w swojego istocie oparty o zasady zarządzania projektem - system stworzony przez praktyków i teoretyków zarządzania w Stanach Zjednoczonych, który później został przeniesiony na grunt samorządów w innych krajach, w tym w Polsce. Poniżej zostały zaprezentowane podstawowe pojęcia związane z tą metodą - technikami wdrażania i monitorowania procesów strategicznych.

6.1. Monitorowanie strategii

Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zawansowania projektu i jego zgodności z postawionymi celami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz

opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Proces zarządzania strategicznego i miejsce w nim monitoringu

Źródło: W. Gaczek, J. Nowak: *Mechanizm strategicznego rozwoju gminy jako mechanizm usprawniający zarządzanie*, [w:] Domański R. (red.): *Podstawy gospodarczej polityki gminy – studium Poznania*, Biuletyn KPZK PAN, z. 181, Warszawa 1998, s. 456 (za: *Business Strategy in Local Government*, CIPFA, Londyn 1995).

Zasady monitorowania

Ustalono, że monitorowanie, by stać się skutecznym narzędziem w procesie wdrażania strategii, powinno charakteryzować się następującymi zasadami:

Wiarygodność - Informacja musi być bardzo wiarygodna i musi opierać się na niepodważalnych danych. Niedokładne dane systemu monitorowania mogą spowodować podjęcie niewłaściwych działań korygujących.

Aktualność - Informacje muszą być zbierane, przekazywane i oceniane w sposób ciągły, który umożliwia podjęcie na czas działań korygujących oraz stosownych korekt w momencie aktualizacji strategii.

Obiektywność - Monitorowanie prowadzone w oparciu o analizę wskaźników porównawczych (gromadzonych np. w ramach systemu SAS oraz oprogramowaniu MAS) daje możliwość prowadzenia obiektywnej oceny, nie zakłóconej subiektywnością, wynikającą z przywiązania do własnych pomysłów.

Skupienie się na strategicznych punktach - Monitorowanie koncentrować się będzie na dziedzinach, w których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia największych odchyłeń, mogących wywoływać zahamowania w realizacji projektu lub jego zatrzymanie.

Realizm - Monitorowanie musi być zgodne z realiami projektu. Wdrażający strategię powinien dostrzegać przede wszystkim te elementy procesu, które świadczą o wydajności i jakości dostarczanych produktów.

Koordinacja informacji - Monitorowanie musi być skoordynowane z tokiem pracy tak, aby nie wpływało na ich zahamowanie, ani też nie przeszkadzało w realizacji podejmowanych działań. Monitorowanie każdego z etapów projektu powinno wpływać na powodzenie całego projektu. Oceny, których dokonuje się w trakcie jego realizacji, powinny być znane członkom zespołu sterującego, a w przypadku ujawnienia uchybień, należy podjąć działania, których celem będzie naprawienie błędów oraz zapobieżenie powstaniu podobnych sytuacji w przyszłości. Informacje płynące z prowadzonego monitoringu powinny docierać do wszystkich członków zespołu tak, aby umożliwić im właściwe podejmowanie decyzji dotyczących realizacji projektu.

Elastyczność monitorowania - Mechanizm i sam proces monitorowania musi być na tyle elastyczny, aby mógł szybko reagować na zachodzące zmiany. Również w przypadku dokonywania zmian i korekt projektu należy dbać o to, aby modyfikować system oceny w sposób dostosowany do zmieniających się oczekiwań w późniejszych etapach projektu.

Normatywność i operacyjność monitorowania - Skuteczny system monitorowania w przypadku wykrycia uchybień i odchyłeń od przyjętych norm powinien wskazywać, jakie należy podjąć działania korygujące. W sposobie raportowania powinno być zastrzeżone, jakie działania należy podjąć w przypadku, kiedy zakładane w projekcie rezultaty nie zostają osiągnięte bądź ich jakość budzić będzie wątpliwość. W każdym projekcie należy wskazać, jakie działanie może podjąć odbiorca projektu, aby wyrównać dysproporcje i doprowadzić do realizacji założonego celu.

W procesie monitorowania strategii przewidziano następujące fazy:

Kontrolę wstępną – Rozpoczęcie każdego programu i wchodzących w jego skład projektów poprzedzone będzie ustaleniem wszelkich parametrów ilościowych i jakościowych – wskaźniki określające wyniki realizowanych zadań. Przyjęte raz parametry powinny być stosowane przez cały czas realizacji programów i projektów.

Monitoring sterujący – Zadaniem tego rodzaju monitorowania będzie wykrycie wszelkich odchyłeń, jakie mają miejsce w trakcie realizacji projektu. Dla skutecznej realizacji monitoringu sterującego powinien zostać wyłoniony zespół składający się z radnych oraz przedstawicieli administracji samorządowej. Celem działania zespołu będzie ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania strategii oraz rekomendowanie burmistrzowi niezbędnych działań modyfikujących

Zakończenie projektu - kontrola końcowa - ocena efektów. Ocena końcowa będzie dokonana w celu określenia, na ile zakładane w strategii cele zostały osiągnięte oraz ustalenia przyczyn wszelkich odchyłeń w realizacji strategii. Ocena posłuży za podstawę sprawdzenia, czy planowane efekty są zgodne z założonymi normami. W trakcie oceny zostanie

również dokonana analiza podejmowanych działań korygujących. Wnioski z oceny zostaną wykorzystane w trakcie realizacji kolejnych, podobnych projektów w przyszłości. Są one również kluczowe dla prawidłowego planowania kolejnych edycji strategii rozwoju gminy.

Narzędzia służące zbieraniu informacji zaproponowane w czasie opracowania strategii rozwoju

Do oceny realizacji projektu zostały zaprojektowane w pełni modyfikowalne narzędzia komputerowe służące do gromadzenia informacji na temat osiągniętych efektów realizowanych programów i projektów. Zapewnienie informacji zwrotnej jest jednym z kluczowych instrumentów zapewniających efektywne wdrażanie strategii. Również jego systematyczne zbieranie w istniejących bazach danych jest elementem ułatwiającym późniejsze prace zespołu monitorującego.

Miary wykonania projektów – W celu rzetelnego monitorowania wdrażania strategii potrzebne są dane ilościowe o charakterze statystycznym, które po przetworzeniu powinny zostać ujęte w serie wskaźników. Dzięki tym wskaźnikom zostanie określony poziom wyjściowy oraz stopień osiągnięcia zakładanych celów.

Dla każdego z projektów zaproponowano odpowiednie miary wykonania. Pozwolą one w przyszłości ocenić stopień zaawansowania projektu i sukces w jego realizacji. Pomiar osiągniętych wyników pozwala odróżnić powodzenie od porażki. Wyniki zapisane w postaci wskaźników, czy bezwzględnych informacji statystycznych, mają także ważne znaczenie w procesie uzyskiwania poparcia społecznego dla prowadzonych zmian, czy świadczenia usług. Dają one czytelny i jednoznaczny obraz sytuacji. Należy jednak pamiętać, że muszą być one interpretowane łącznie. Pojedynczy wskaźnik czy liczba może dawać mylne, zbyt optymistyczne lub zbyt pesymistyczne wrażenie o stopniu zaawansowania wdrażania strategii. Analiza wartości poszczególnych wskaźników pozwala ocenić, na ile podejmowane działania zgodne są z zakładanymi celami. Zaproponowane miary umożliwiają bezstronną ocenę osiągniętych efektów.

Porównywanie wskaźników – Jednym z podstawowych narzędzi służących do oceny efektów realizowanej strategii jest również porównanie osiągniętych wyników pomiędzy gminami. Porównywanie efektów odzwierciedlanych w różnego rodzaju wskaźnikach może prowadzić do zidentyfikowania najlepszych wzorów, których wspólnym mianownikiem jest wydajność.

6.2. Zagrożenia związane z oceną wdrażania strategii

Zaproponowane w strategii projekty zostały określone w czasie i zakresie merytorycznym zgodnie z dostępnymi aktualnie danymi. Informacje na temat kosztów danego projektu nie są jednak tutaj dokładne, są to koszty przybliżone, pokazujące tylko przewidywany koszt projektu w stosunku do możliwości finansowych samorządu. Strategia w swoim zarysie pokazuje w ten sposób wagę finansową poszczególnych projektów w stosunku do innych, również ważnych dla społeczności. Dlatego należy

pamiętać, iż koszty realizacji projektu zapisane w dokumencie strategii nie mogą być podstawą do oceny jakości zarządzania zasobami finansowymi gminy w jakimkolwiek ujęciu. Całość kosztów, związanych z realizacją strategii, jest niemożliwa do określenia. Składają się na nią także budżety innych jednostek, fundusze zewnętrzne i praca osób zaangażowanych w rozwój gminy.

Następnym ważnym elementem jest zakres rzeczowy projektów. Na etapie planowania strategii nie da się przewidzieć zarówno okoliczności sprzyjających realizacji danego zamierzenia, jak i przeszkód (zarówno finansowych, organizacyjnych, jak i formalnych), które utrudnią lub uniemożliwią prawidłowe jego wdrożenie. Dlatego właśnie wszystkie projekty należy traktować jako otwarte pomysły, które powinny być modyfikowane i zmieniane w oparciu o zmieniające się okoliczności i nowe pomysły, zrodzone przy kolejnej aktualizacji tego dokumentu.

6.3. Public Relations Strategii

Zadaniem działań informacyjnych i promocyjnych jest:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów służących rozwojowi regionalnemu dla wszystkich grup docelowych z terenu gminy
- zapewnienie czytelnej informacji o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach
- zapewnienie bieżącej informowania opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie gminy
- inicjowanie dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym
- zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Strategii w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia
- wykorzystanie nowoczesnych źródeł przekazu i nowoczesnych technologii, m.in. takich jak: Internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Strategii.

Wszelkie działania podejmowane w ramach Strategii Gminy Dobra będą uwzględniały specyficzne potrzeby grup docelowych w kwestii informacji oraz użytych instrumentów w celu osiągnięcia maksymalnej skuteczności. Grupami docelowymi Strategii są:

- społeczeństwo – to bezpośredni beneficjent – kształtowanie i informowanie opinii publicznej poprzez przekazywanie powszechnej wiedzy o działaniach Unii Europejskiej, o wdrażaniu i wykorzystaniu środków wspólnotowych, o korzyściach płynących z członkostwa, o budowaniu pozytywnego wizerunku podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania pomocy, co przyczyni się do poparcia dla inwestycji
- beneficjenci - osoby, instytucje lub grupy społeczne bezpośrednio korzystające z wdrażanej pomocy:
  - jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego
  - podmioty będące jednostkami podległymi samorządowi gminnemu bądź realizujące zadania jednostki samorządu terytorialnego
  - podmioty gospodarcze
  - organizacje zrzeszające przedsiębiorców

- organizacje pozarządowe
- inne organizacje społeczne
- media.

Szczególnie istotną jest potrzeba kształtowania pozytywnego wizerunku Strategii Gminy Dobra. Za jego pośrednictwem należy kształtować świadomość w zakresie istnienia oraz możliwości pozyskania środków dla jednostek samorządu terytorialnego, a od tego uzależnione jest wykorzystanie pomocy w ramach funduszy strukturalnych płynących z Unii Europejskiej.

Aby osiągnąć cele związane z informacją i promocją Strategii będą stosowane m.in. następujące środki i instrumenty:

- konferencje, seminaria, wykłady, warsztaty, prezentacje – propagujące informacje o możliwościach wykorzystania środków unijnych, o rezultatach wsparcia UE oraz upowszechniające wiedzę na ten temat,
- wizytacje projektów, ekspozycje projektów – mogą stanowić skuteczne metody prezentacji osiągnięć w zakresie inicjatyw z wykorzystaniem środków unijnych
- informowanie o projektach i ich promocja przez beneficjentów – dbanie o przekazywanie odpowiedniej wiedzy beneficjentom z terenu gminy – odpowiedzialnych za spełnienie wymogów w tym zakresie
- serwisy internetowe – to szybkie i ogólnodostępne źródło informacji na temat możliwości pozyskania pomocy unijnej, zaś dla opinii publicznej będzie to kompleksowe źródło informacji o osiągnięciach Strategii, wsparciu ze środków Unii Europejskiej dla gminy
- publikacje, broszury informacyjne, plakaty, reklamy, materiały audio – wizualne, ulotki – pozwalają w łatwy, przystępny i atrakcyjny sposób przekazywać wiedzę o Unii Europejskiej i dostępnej pomocy, a także o roli instytucji samorządowych w zarządzaniu tą pomocą
- współpraca z mediami – publikacje prasowe, artykuły, relacje, wiadomości w lokalnej i regionalnej telewizji oraz rozgłoszeniach radiowych, audycje, reklamy czy ogłoszenia to kluczowe źródła przekazu wszelkich informacji o realizacji Strategii w szczególności w odniesieniu do opinii publicznej.

7. ZARZĄDZANIE URZĘDEM

Jednym z celów budowania strategii jest nakreślenie kierunków rozwoju, których realizacja pozwoli w przyszłości na skuteczniejszą realizację misji gminy. Opracowanie nowoczesnych narzędzi planowania i zarządzania rozwojem - wieloletnich planów: finansowego i inwestycyjnego, stworzyłoby narzędzia realizacji strategii, nadające konkretny wymiar finansowy zamierzeniom ujętym w dokumencie.

W trakcie prac nad dokumentem Strategii, władze gminy sygnalizowały potrzebę dalszych prac nad sposobem funkcjonowania codziennej pracy Urzędu.

Na terenie całego kraju urzędy gmin stopniowo zaczynają wdrażać narzędzia służące usprawnieniu i poprawieniu jakości obsługi mieszkańców. Istnieje wiele gotowych narzędzi, które można wdrożyć praktycznie w każdej jednostce organizacyjnej. Można w tym zestawie wymienić takie instrumenty, jak TQM – Total Quality Management, który integruje takie normy jakości, jak ISO serii 9000 (zarządzanie jakością) i 14000 (zarządzanie środowiskiem) oraz odrębną kategorię, którą stanowią informatyczne systemy obiegu dokumentów i kontroli pracy urzędu, zintegrowane z Biurami Obsługi. Oczywiście stopień ich zaawansowania jest również związany z ich ceną na rynku. W przypadku gmin o wielkości Dobrej, należy zastanowić się nad możliwością zrealizowania najbardziej podstawowych kroków w kierunku polepszenia obsługi, nie związanych z wielkimi wydatkami.

Najważniejsze zadania, jakie stoją przed Urzędem, to obok stałej dbałości o jakość pracy i doskonalenie procedur organizacyjnych - podnoszenie kwalifikacji urzędników dla wypracowania systemu pozyskiwania środków z Unii Europejskiej. Dobrze wyszkolona kadra urzędnicza winna także informować o Unii i świadczyć pomoc doradczą organizacjom pozarządowym, czy przedsiębiorcom.

Przed urzędami na terenie całego kraju stoją w przyszłości kolejne wydatki na informatyzację. Niewątpliwie dalszą komputeryzację wymusi ustawa o podpisie elektronicznym, która wprowadza możliwość komunikowania się z Urzędem przez pocztę elektroniczną i co więcej umożliwia otrzymywanie decyzji tą drogą.

Działania, zmierzające do wprowadzenia takich narzędzi, wymagają jednak nakładów finansowych. Należy przy tym pamiętać, że kolejne reformy administracji w kraju przekazują kolejne kompetencje do wykonania na poziomie samorządu gminnego. Te wszystkie czynniki obiektywnie uzasadniają wydatki na administrację w najbliższych latach, przede wszystkim w celu realizacji jego usług na poziomie zadowalającym mieszkańców gminy.

Wszystkie te problemy będą rzutowały na możliwość sprawnego działania i wdrażania projektów, zapisanych w tej strategii. Konieczność podwyższenia sprawności i zdolności do wypełniania zadań jest jednym z kluczowych elementów sprawnego zarządzania zasobami, niezbędnego w realizacji określonych celów. Rozwój zdolności administracji do wykonywania stojących przed nią zadań jest również jednym z kluczowych czynników, wpływających na skuteczność ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe, niezbędne do realizacji większości zadań stawianych w dokumencie strategii.

ZAŁĄCZNIK – TABELE PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH

Cel strategiczny 1		ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ			
Nazwa programu	Rozbudowa systemu wodno-kanalizacyjnego		Numer programu	1.1.	
Nazwa projektu	Dokończenie wodociągowania gminy oraz modernizacja istniejącej sieci i stacji uzdatniania wody		Numer projektu	1.1.1.	
Cel realizacji projektu	Zaopatrzenie mieszkańców gminy w wodę, poprawa jakości wody pitnej				
Czas realizacji	2005-2008	Łączny koszt realizacji projektu	3.600.000	Jednostka koordynująca	Międzygminny Związek Komunalny w Koninie
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1.	1. Modernizacja stacji wodociągowych: Rzymско, Piekary, Potworów, Żeronice	2005-2008	2.700.000	Budżet Gminy Fundusze Strukturalne Fundusze Ochrony Środowiska	Międzygminny Związek Komunalny w Koninie
2.	2. Budowa sieci wodociągowych przyłączami w Chrapczewie, Stawkach oraz Linnym	2005-2008	300.000	Budżet Gminy Fundusze Strukturalne Fundusze Ochrony Środowiska	Międzygminny Związek Komunalny w Koninie
3.	3. Modernizacja stacji wodociągowej w Dobrej	2007	600.000	Budżet Gminy Fundusze Strukturalne Fundusze Ochrony Środowiska	Urząd Miejski w Dobrej
Miary wykonania projektu					
1) łączna długość sieci wodociągowej – 6 km 2) łączna długość przyłączy – 1,5 km 3) łączna liczba przyłączy – 50 szt.					

Cel strategiczny 1		ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ			
Nazwa programu	Rozbudowa systemu wodno-kanalizacyjnego		Numer programu	1.1.	
Nazwa projektu	Budowa systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej wraz z opracowaniem koncepcji dla terenów wiejskich		Numer projektu	1.1.2.	
Cel realizacji projektu	Poprawa stanu ochrony wód powierzchniowych oraz gruntowych, poprawa warunków sanitarnych, ochrona Uniejowskiego Obszaru Krajobrazu Chronionego				
Czas realizacji	2005-2015	Łączny koszt realizacji projektu	6.145.00	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Budowa kanalizacji sanitarnej z przykanalikami oraz kanalizacji deszczowej w m. Dobra –etap IV		2005 -2007	1.530.000	Budżet Gminy Fundusze Strukturalne Fundusze Ochrony Środowiska	Urząd Miejski
2. Budowa kanalizacji sanitarnej z przykanalikami oraz kanalizacji deszczowej w m. Dobra –etap VI		2007-2009	2.500.000	Budżet Gminy Fundusze Strukturalne Fundusze Ochrony Środowiska	Urząd Miejski
3. Modernizacja oczyszczalni w Dobrej		2008	300.000	Budżet Gminy Fundusze Strukturalne Fundusze Ochrony Środowiska	Urząd Miejski
4. Program kanalizacji sanitarnej dla terenów gminy Dobra		2010	15.000	Budżet gminy	Urząd Miejski
5. Budowa kanalizacji sanitarnej z przykanalikami – etap VII (Żeronice – Ugory) Modernizacja sieci wodociągowej w Żeronicach		2010-2011	1.000.000	Budżet Gminy Fundusze Strukturalne Fundusze Ochrony Środowiska	Urząd Miejski
6. Budowa kanalizacji sanitarnej z przykanalikami – etap VIII (Mikulice)		2012	800.000	Budżet Gminy Fundusze Strukturalne Fundusze Ochrony Środowiska	Urząd Miejski

7. Budowa kanalizacji sanitarnej z przykanalikami – etap IX (Ostrówek, Linne)	2013-2014	1.000.000	Budżet Gminy Fundusze Strukturalne Fundusze Ochrony Środowiska	Urząd Miejski
8. Budowa kanalizacji sanitarnej Chrapczew przykanalikami - etap X (Chrapczew)	2015	400.000	Budżet Gminy Fundusze Strukturalne Fundusze Ochrony Środowiska	Urząd Miejski
Miary wykonania projektu				
<p>1) łączna długość kolektorów sanitarnych – 19,6 km 2) łączna długość przykanalików – 9 km 3) łączna liczba przykanalików – 600 szt. 4) łączna długość kanalizacji deszczowej – 2, 5 km 5) ilość ścieków odebranych w wyniku realizacji wszystkich etapów – 250 m³/doba 6) modernizacja oczyszczalni o przepustowości 420 m³/doba, 7) program dla potrzeb kanalizacji sanitarnej – 1 komplet 8) sieć wodociągowa – 3 km</p>				

Cel strategiczny 1		ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ			
Nazwa programu	Ochrona środowiska naturalnego		Numer programu	1.2.	
Nazwa projektu	Organizacja gospodarki odpadami wraz z rekultywacją wysypiska i rozwojem systemu segregacji odpadów (wspólny projekt Związku Komunalnego Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”)		Numer projektu	1.2.1.	
Cel realizacji projektu	Organizacja spójnego systemu zbiórki i transportu odpadów komunalnych, zamknięcie i rekultywacja wysypiska komunalnego				
Czas realizacji	2005-2010	Łączny koszt realizacji projektu	1.100.000	Jednostka koordynująca	Związek Komunalny Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina” w Kaliszu
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Wdrażanie selektywnej zbiórki odpadów w systemie „suche – mokre”		2005-2010	300.000	Budżet gminy	Urząd Miejski, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Dobrej
2. Rekultywacja wysypiska w Chrapczewie		2006-2009	800.000	Związek Komunalny „Czyste Miasto, Czysta Gmina”, Budżet gminy, Fundusze Ochrony Środowiska	Związek komunalny „Czyste Miasto, Czysta Gmina”
Miary wykonania projektu					
<p>1) docelowo objęcie selektywną zbiórką odpadów 1900 gospodarstw domowych</p> <p>2) rekultywacja wysypiska o pow. ok. 2 ha.</p>					

Cel strategiczny 1		ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ			
Nazwa programu	Ochrona środowiska naturalnego		Numer programu	1.2.	
Nazwa projektu	Edukacja proekologiczna		Numer projektu	1.2.2.	
Cel realizacji projektu	Upowszechnianie elementarnych zasad polityki ekologicznej oraz zasad obowiązujących w selektywnej zbiórce odpadów w systemie „suche – mokre”.				
Czas realizacji	2005-2015	Łączny koszt realizacji projektu	130.000	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Popularyzacja selektywnej zbiórki odpadów w systemie „suche – mokre”.		2005-2010	10.000	Budżet gminy, Fundusz Ochrony Środowiska	Urząd Miejski
2. „Ekologiczne myślenie” program szkoleń i konkursów dla dzieci i młodzieży		2005-2015	20.000	Budżet gminy, Fundusz Ochrony Środowiska	Urząd Miejski
3. Zaprojektowanie oraz utworzenie ścieżek dydaktycznych w kompleksach leśnych oraz nad Zb. Jeziorsko		2008-2010	50.000	Budżet Gminy Fundusze Europejskie Fundusze Ochrony Środowiska	Urząd Miejski
4. Utworzenie ośrodka edukacji ekologicznej w Miłkowicach		2008-2010	50.000	Budżet Gminy Fundusze Europejskie Fundusze Ochrony Środowiska	Urząd Miejski
Miary wykonania projektu					
1) propagowanie zbiórki selektywnej wśród właścicieli 1900 gospodarstw domowych 2) szkolenia i konkursy w Gimnazjum i 4 Szkołach Podstawowych na terenie gminy 3) utworzenie 4 ścieżek dydaktycznych					

Cel strategiczny 1		ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ			
Nazwa programu	Ochrona środowiska naturalnego		Numer programu	1.2.	
Nazwa projektu	Popularyzacja przyjaznych środowisku źródeł energii		Numer projektu	1.2.3.	
Cel realizacji projektu	Ograniczanie emisji związków siarki i węgla do atmosfery				
Czas realizacji	2008-2015	Łączny koszt realizacji projektu	670.000	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Instalacja kolektorów słonecznych na budynku socjalnym KS „WICHER”		2008	40.000	Fundusz Ochrony Środowiska, Budżet gminy	Urząd Miejski
2. Instalacja kolektorów słonecznych na potrzeby ogrzewania wody w kotłowni osiedlowej (Pl. Słowackiego)		2010	150.000	Fundusz Ochrony Środowiska, Budżet gminy	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Dobrej
3. Instalacja kolektorów słonecznych na potrzeby ogrzewania budynku socjalnego oczyszczalni w Dobrej		2010	80.000	Fundusz Ochrony Środowiska, Budżet gminy	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Dobrej
4. Instalacja kotłów opalanych zrębami w kotłowni osiedlowej (Pl. Słowackiego)		2015	400.000	Fundusz Ochrony Środowiska, Budżet gminy	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Dobrej
5. Instalacja kolektorów słonecznych na potrzeby ogrzewania wody w Domu Kultury		2015	40.000	Fundusz Ochrony Środowiska, Budżet gminy	Dom Kultury
Miary wykonania projektu					
1) powierzchnia do ogrzania w budynku KS „WICHER” - 150 m ² 2) ilość wody do ogrzania – 10 m ³ /doba 3) powierzchnia do ogrzania w budynku oczyszczalni – 300 m ² 4) powierzchnia do ogrzania z kotłowni osiedlowej – 5 800 m ² 5) ilość wody do ogrzania – 1 m ³ /doba					

Cel strategiczny 1		ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ			
Nazwa programu	Ochrona środowiska naturalnego		Numer programu	1.2.	
Nazwa projektu	Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika Jeziorsko		Numer projektu	1.2.4.	
Cel realizacji projektu	Tworzenie warunków do wypoczynku na terenach wokół Zb. Jeziorsko, ochrona wód powierzchniowych i gruntowych				
Czas realizacji	2007-2015	Łączny koszt realizacji projektu	4.800.000	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Opracowanie programu kanalizacji sanitarnej dla terenów przyległych do Zb. Jeziorsko		2009	30.000	Budżet gminy	Urząd Miejski
2. Budowa oczyszczalni dla terenów przyległych do Zb. Jeziorsko		2010-11	1.500.000	Budżet gminy Fundusze ochrony środowiska Fundusze strukturalne	Urząd Miejski
3. Budowa kanalizacji sanitarnej dla terenów przyległych do Zb. Jeziorsko		2011-2015	3.000.000	Budżet gminy Fundusze ochrony środowiska Fundusze strukturalne	Urząd Miejski
Miary wykonania projektu					
1) kompletny program dla terenu przyległego do Zb. Jeziorsko 2) oczyszczalnia ścieków dla miejscowości: Miłkowice, Kościanki, Skęczniew, Zborów, Strachocice Kolonia, Strachocice Kolonia, Strachocice, Zaspy Miłkowskie, Rzysko, Dąbrowa, 3) przepustowość – 200 m ³ /doba 4) długość kolektorów sanitarnych 25 km, liczba przykanalików - 500 szt.					

Cel strategiczny 1		ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ			
Nazwa programu	Rozwój sieci drogowej		Numer programu	1.3.	
Nazwa projektu	Poprawa stanu nawierzchni dróg na terenie gminy		Numer projektu	1.3.1.	
Cel realizacji projektu	Poprawa warunków komunikacyjnych gminy oraz bezpieczeństwa pieszych				
Czas realizacji	2005-2015	Łączny koszt realizacji projektu	4.807.000	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Budowa drogi w Miłkowicach – nawierzchnia asfaltowa		2005	190.000	Budżet Gminy i FOGR Fundusz Europejskie	Firma z przetargu
2. Budowa drogi w Żeronicach – nawierzchnia asfaltowa		2005	110.000	Budżet Gminy i FOGR Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
3. Budowa drogi w Szymanach – nawierzchnia tłuczniowa		2005-2006	160.000	Budżet Gminy i FOGR Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
4. Budowa drogi – Mikulice – Stefanów nawierzchnia asfaltowa		2010 – 2011	410.000	Budżet Gminy i FOGR	Firma z przetargu
5. Budowa drogi w Strachocicach Kol. – nawierzchnia asfaltowa – połączenie drogi powiatowej z krajową nr 83		2006-2007	273.000	Budżet Gminy i FOGR Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
6. Budowa ulicy Kilińskiego (droga dojazdowa do oczyszczalni ścieków) – Dobra-Czajków		2006-2007	100.000	Budżet Gminy Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
7. Budowa drogi w Januszówce – nawierzchnia tłuczniowa		2006	185.000	Budżet Gminy i FOGR Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
8. Budowa drogi: Skęczniew - Kościanki – nawierzchnia asfaltowa – połączenie drogi powiatowej z wojewódzką		2007 – 2008	696.000	Budżet Gminy i FOGR Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
9. Budowa ulic w m. Dobra – Prusa i Konopnickiej – naw. asfaltowa		2008 – 2009	120.000	Budżet Gminy Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
10. Budowa drogi w Rzymsku Wsi i Dąbrowie – nawierzchnia tłuczniowa – połączenie drogi krajowej z wojewódzką		2008 – 2009	428.000	Budżet Gminy i FOGR Fundusze Europejskie	Firma z przetargu

11. Budowa drogi w Mikulicach – nawierzchnia asfaltowa	2009 – 2010	300.000	Budżet Gminy i FOGR Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
12. Budowa ulic - m. Dobra – Wiśniowa, Orzeszkowej, Mickiewicza, Morelowa, Czereśniowa.	2009 – 2010	210.000	Budżet Gminy Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
13. Budowa drogi – Dabrowica nawierzchnia asfaltowa	2010 – 2011	300.000	Budżet Gminy i FOGR Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
14. Budowa drogi - Strachocice nawierzchnia asfaltowa	2012 – 2013	300.000	Budżet Gminy i FOGR Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
15. Budowa drogi - we wsi Ostrówek, Rzymosko BG, Rzymosko – nawierzchnia asfaltowa	2012 – 2013	350.000	Budżet Gminy i FOGR Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
16. Budowa drogi - Młyny Piekarskie nawierzchnia tłuczniowa	2012 – 2013	125.000	Budżet Gminy i FOGR Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
17. Budowa drogi – Ugory nawierzchnia asfaltowa	2013 – 2014	120.000	Budżet Gminy i FOGR Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
18. Budowa drogi – Miłkowice nawierzchnia asfaltowa (do cmentarza)	2013 – 2014	50.000	Budżet Gminy Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
19. Budowa drogi - Wola Piekarska nawierzchnia tłuczniowa	2014 – 2015	150.000	Budżet Gminy i FOGR Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
20. Budowa drogi – Mikulice	2014 – 2015	80.000	Budżet Gminy i FOGR Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
21. Budowa drogi we wsi Linne	2015	500.000	Budżet Gminy FOGR Fundusze Europejskie	Firma z przetargu
Miary wykonania projektu				
1) 0.950 km	6) 0.500 km	11) 1.500 km	16) 1.225 km	
2) 0.550 km	7) 1.185 km	12) 0.700 km	17) 0.600 km	
3) 1.600 km	8) 3.480 km	13) 1.500 km	18) 0.250 km	
4) 2.050 km	9) 0.400 km	14) 1.500 km	19) 1.500 km	
5) 1.185 km	10) 4.280 km	15) 2.000 km	20) 0.400 km	
21) 2.500 km				

Cel strategiczny 1		ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ			
Nazwa programu	Rozwój sieci drogowej		Numer programu	1.3.	
Nazwa projektu	Budowa chodników, ścieżek rowerowych i modernizacja oświetlenia		Numer projektu	1.3.2.	
Cel realizacji projektu	Poprawa infrastruktury drogowej w gminie				
Czas realizacji	2005-2015	Łączny koszt realizacji projektu	363.800	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Modernizacja oświetlenia w Dobrej i Żeronicach		2005	11.000	Budżet gminy	Urząd Miejski
2. Wymiana punktów świetlnych (oświetlenie energooszczędne) na terenie gminy		2006-2008	40.800	Budżet gminy Budżet Wojewody	Urząd Miejski
3. Budowa nowych punktów świetlnych		2008	12.000	Budżet gminy	Urząd Miejski
4. Budowa ścieżki rowerowej w Dobrej w ciągu ul. Kilińskiego i Narutowicza		2012	200.000	Budżet gminy Generalna Dyrekcja Dróg Publicznych i Autostrad	GDPiA
5. Budowa ścieżki rowerowej na obrzeżach Zb. Jeziorsko		2014	100.000	Budżet gminy Fundusze Europejski	Urząd Miejski
Miary wykonania projektu					
1) modernizacji linii oświetleniowej o dł. 1200 mb 2) liczba punktów świetlnych – 68 szt. 3) liczba sterowników ulicznych – 10 szt. 4) liczba punktów świetlnych (latarni) – 3 szt. 5) ścieżka rowerowa w Dobrej – 1,5 km 6) ścieżka rowerowa nad Zb. Jeziorsko – 4 km					

Cel strategiczny 2		WSPIERANIE LOKALNEJ GOSPODARKI			
Nazwa programu	Przyciąganie nowych inwestorów		Numer programu	2.1.	
Nazwa projektu	Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania terenu		Numer projektu	2.1.1.	
Cel realizacji projektu	Ograniczenie utrudnień urbanistycznych w administracji				
Czas realizacji	2005-2015	Łączny koszt realizacji projektu	305.000	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Plan miejscowy na potrzeby budownictwa mieszkaniowego w Dobrej		2005-2007	50.000	Budżet gminy	Urząd Miejski
2. Plany miejscowe na potrzeby aktywizacji gospodarczej w Dobrej, Długiej Wsi, Linnym, Skęczniewie, Rzymско		2005-2010	30.000	Budżet gminy	Urząd Miejski
3. Plany miejscowe pod potrzeby turystyki, wypoczynku, rekreacji nad Zb. Jeziorsko		2006-2015	145.000	Budżet gminy	Urząd Miejski
4. Plan miejscowy dla zabytkowego układu urbanistycznego Dobrej		2010	30.000	Budżet gminy	Urząd Miejski
5. Plan miejscowy dla obwodnicy Dobrej		2015	50.000	Budżet gminy	Urząd Miejski
Miary wykonania projektu					
1) rozbudowa osiedla Wiatraki, powierzchnia 15 ha 2) tereny aktywizacji gospodarczej o łącznej pow. 40 ha 3) tereny nad Zb. Jeziorsko o pow. 150 ha 4) układ urbanistyczny w Dobrej – 20 ha 5) długość obwodnicy – 1,5 km					

Cel strategiczny 2		WSPIERANIE LOKALNEJ GOSPODARKI			
Nazwa programu	Przyciąganie nowych inwestorów		Numer programu	2.1.	
Nazwa projektu	Uzbrajanie terenów przeznaczonych pod inwestycje		Numer projektu	2.1.2.	
Cel realizacji projektu	Stworzenie przyjaznych warunków w celu zwiększenia liczby miejsc pracy				
Czas realizacji	2006-2010	Łączny koszt realizacji projektu	300.000	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Doprowadzenie mediów na teren aktywizacji gospodarczej (Dobra-Linne)		2008-2010	300.000	Budżet gminy	Urząd Miejski
Miary wykonania projektu					
1) budowa stacji transformatorowej z linią napowietrzną o dł. 1 km 2) budowa kanalizacji sanitarnej o dł. 0,5 km 3) budowa sieci wodociągowej o dł. 0,8 km					

Cel strategiczny 2		WSPIERANIE LOKALNEJ GOSPODARKI			
Nazwa programu	Przyciąganie nowych inwestorów		Numer programu	2.1.	
Nazwa projektu	Wsparcie rozwoju MŚP, współpraca z przedsiębiorcami		Numer projektu	2.1.3.	
Cel realizacji projektu	Rozwój gospodarczy miasta i gminy				
Czas realizacji	2005-2015	Łączny koszt realizacji projektu	15 500	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Organizacja szkoleń dla właścicieli MŚP z zakresu pozyskiwania środków inwestycyjnych		2005	15.000	Program Leader+	Gminy: Dobra, Pęczniew, Warta
2. Przygotowanie i prowadzenie bazy danych dla inwestorów zamierzających działać na terenie gminy Dobra		2005-2015	500	Budżet gminy	Urząd Miejski
Miary wykonania projektu					
1) szkolenie dla grupy 30 przedsiębiorców 2) baza dotyczy: gruntów, uzbrojenia, stawek podatkowych, ulg podatkowych, przeznaczenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, zakresu pomocy formalnej ze strony Gminy, wielkości bezrobocia w gminie, średnich płac i innych danych					

Cel strategiczny 2		WSPIERANIE LOKALNEJ GOSPODARKI			
Nazwa programu	Przyciąganie nowych inwestorów		Numer programu	2.1.	
Nazwa projektu	Opracowanie kompleksowego programu promocji gospodarczej gminy		Numer projektu	2.1.4.	
Cel realizacji projektu	Aktywizacja gospodarcza na terenie gminy				
Czas realizacji	2005-2015	Łączny koszt realizacji projektu	51.000	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Opracowanie wieloletniego kalendarza imprez wystawienniczych w celu prezentacji walorów gminy		2005-2015	50.000	Budżet Gminy	Urząd Miejski w Dobrej
2. Stworzenie bazy danych z informacjami dla inwestorów		2005	1.000	Budżet Gminy	Urząd Miejski w Dobrej
Miary wykonania projektu					
1) ilość materiałów promocyjnych 2) utworzenie bazy danych zawierających informacje np. o terenach pod inwestycje na terenie gminy, możliwości ulg i zwolnień np. od podatków, ceny gruntów, itp.					

Cel strategiczny 2		WSPIERANIE LOKALNEJ GOSPODARKI			
Nazwa programu	Wsparcie rozwoju turystyki		Numer programu	2.2.	
Nazwa projektu	Rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej		Numer projektu	2.2.1.	
Cel realizacji projektu	Wzrost atrakcyjności turystycznej terenów położonych nad Zb. Jeziorsko				
Czas realizacji	2005 - 2015	Łączny koszt realizacji projektu	1.675.500	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Szkolenie dla rolników zainteresowanych utworzeniem gospodarstw agroturystycznych		2005-2007	20.000	Program Leader+ Budżet gminy Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	Urząd Miejski Lokalna Grupa Działania WODR
2. Powołanie Lokalnej Grupy Działania w ramach programu Leader+		2005	80.000	Program Leader+	Urząd Gminy i Miasta w Warcie, Urząd Miejski w Dobrej, Urząd Gminy w Pęczniewie
3. Zawarcie Porozumienia pomiędzy samorządami powiatów: poddębickiego, sieradzkiego, tureckiego oraz gmin: Dobra, Pęczniew i Warta		2005	500	Starostowie wymienionych powiatów	Zainteresowane powiaty i gminy
4. Oznakowanie w terenie szlaków pieszych i rowerowych		2006-2008	15.000	Budżet gminy Fundusze europejskie	Lokalna Grupa Działania
5. Opracowanie i oznakowanie szlaków konnych		2010-2012	10.000	Budżet gminy Fundusze europejskie	Lokalna Grupa Działania
6. Przygotowanie strategii rozwoju obszarów wiejskich (dotyczy gm. Dobra, Pęczniew, Warta)		2005	50.000	Program Leader+	Gmina Warta
7. Organizacja gospodarstw agroturystycznych		2005-2015	1.000.000	Środki własne zainteresowanych Fundusze Europejskie	Rolnicy

8. Utworzenie ośrodka sportowo-rekreacyjnego w Miłkowicach	2010-2015	500.000	Budżet gminy Fundusze europejskie Środki prywatne	Lokalna Grupa Działania
Miary wykonania projektu				
1) szkolenie dla 50 rolników 2) program Leader+ dla społeczności lokalnych gmin: Dobra, Pęczniew, Warta (25 tyś. mieszkańców) 3) 4 szlaki piesze o łącznej dł. 60 km 4) 2 szlaki rowerowe o łącznej dł. 70 km 5) 2 szlaki konne o łącznej dł. 20 km 6) baza wodniacka na 30 kajaków, 10 jachtów 7) liczba gospodarstw agroturystycznych -20, miejsca noclegowe w gospodarstwach: 150-200 osób, baza gastronomiczna dla 500 osób				

Cel strategiczny 2		WSPIERANIE LOKALNEJ GOSPODARKI			
Nazwa programu	Wsparcie rozwoju turystyki		Numer programu	2.2.	
Nazwa projektu	Kreowanie wizerunku gminy o czystym środowisku naturalnym		Numer projektu	2.2.2.	
Cel realizacji projektu	Promowanie gospodarstw rolnych produkujących zdrową żywność, ochrona cennych obiektów przyrodniczych				
Czas realizacji	2005-2015	Łączny koszt realizacji projektu	155.000	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Promowanie gospodarstw rolnych produkujących zdrową żywność		2005-2015	5.000	Budżet gminy Budżet powiatu	Lokalna grupa działania
2. Rewitalizacja parków dworskich na terenie gminy		2005-2015	100.000	Fundusze Ochrony Środowiska Budżet gminy	Urząd Miejski
3. Objęcie ochroną fragmentów naturalnej roślinności, lasów, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych na terenie gminy		2005-2015	50.000	Fundusze Ochrony Środowiska, Fundusze Europejskie, Budżet gminy	Urząd Miejski
Miary wykonania projektu					
1) Liczba promowanych gospodarstw 2) Liczba i powierzchnia rewitalizowanych parków, zakres prac, koszty 3) Liczba/powierzchnia roślin/terenów, objętych ochroną					

Cel strategiczny 2		WSPIERANIE LOKALNEJ GOSPODARKI			
Nazwa programu	Wspomaganie lokalnego rolnictwa i jego otoczenia		Numer programu	2.3.	
Nazwa projektu	Prowadzenie zalesień na gruntach słabych klas		Numer projektu	2.3.1.	
Cel realizacji projektu	Zwiększenie lesistości gminy, zagospodarowanie terenów o niskich walorach rolniczych				
Czas realizacji	2005-2015	Łączny koszt realizacji projektu	1.010.000	Jednostka koordynująca	Starostwo Powiatowe
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Zalesienia gruntów porolnych		2005 - 2015	1.000.000	ARiMR	Właściciele-rolnicy
2. Plan miejscowy na potrzeby zalesień		2005-2006	10.000	Budżet Gminy	Urząd Miejski
Miary wykonania projektu					
1) powierzchnia gruntów do zalesienia – 500 ha 2) koszt zalesienia 1 ha – 2.000 zł 3) powierzchnia objęta opracowaniem planu – 500 ha.					

Cel strategiczny 2		WSPIERANIE LOKALNEJ GOSPODARKI			
Nazwa programu	Wspomaganie lokalnego rolnictwa i jego otoczenia		Numer programu	2.3.	
Nazwa projektu	Organizacja szkoleń oraz doradztwa rolniczego		Numer projektu	2.3.2.	
Cel realizacji projektu	Zwiększenie efektywności ekonomicznej oraz wyrównywanie szans obszarów wiejskich				
Czas realizacji	2005-2006	Łączny koszt realizacji projektu	1.300	Jednostka koordynująca	WODR
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Fundusze Europejskie w procesie przemian gospodarstw rolnych (SPO)		2005	300	Budżet gminy WODR	WODR
2. Fundusze Europejskie w procesie przemian gospodarstw rolnych – Plany Rozwoju (PROW)		2005	300	Budżet gminy WODR	WODR
3. Dobrostan zwierząt w świetle przepisów UE		2006	300	Budżet gminy WODR	WODR
4. Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej		2006	350	Budżet gminy WODR	WODR
Miary wykonania projektu					
1) Liczba właścicieli gospodarstw w gminie objętych programem szkoleń – 800 osób					

Cel strategiczny 2		WSPIERANIE LOKALNEJ GOSPODARKI			
Nazwa programu	Wspomaganie lokalnego rolnictwa i jego otoczenia		Numer programu	2.3.	
Nazwa projektu	Rozwój funkcji pozarolniczych		Numer projektu	2.3.3.	
Cel realizacji projektu	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej oraz zaspokojenia potrzeb społecznych i kulturowych				
Czas realizacji	2005-2006	Łączny koszt realizacji projektu	600	Jednostka koordynująca	WODR
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Odnowa wsi oraz zachowania i ochrona dziedzictwa		2005	300	Budżet Gminy WODR	WODR
2. Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich		2006	300	Budżet Gminy WODR	WODR
Miary wykonania projektu					
1) Liczba właścicieli gospodarstw rolnych objętych szkoleniem – 200 osób					

Cel strategiczny 3		ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW			
Nazwa programu	Poprawa warunków funkcjonowania oświaty		Numer programu	3.1.	
Nazwa projektu	Modernizacja budynków szkół i przedszkoli		Numer projektu	3.1.1 (ZSP Dobra)	
Cel realizacji projektu	Podwyższenie standardu pobytu dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach				
Czas realizacji	2005-2007	Łączny koszt realizacji projektu	194.300	Jednostka koordynująca	Dyrekcja ZSP
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Wykonanie robót konserwacyjnych na dachu budynku szkolnego		2005-2006	40.000	Budżet gminy	Dyrekcja
2. Remont powierzchni podłóg w korytarzach i kuchni szkolnej		2005- 2007	32.500	Budżet gminy MENIS	Dyrekcja
3. Wymiana stolarki okiennej		2005	15.000	Budżet gminy PFOŚiGW	Dyrekcja
4. Ocieplenie ścian budynku szkolnego (świetlica)		2005-2006	10.000	Budżet gminy	Dyrekcja
5. Wymiana instalacji elektrycznej w budynku szkolnym		2005-2007	66.800	Budżet gminy	Dyrekcja
6. Budowa ogrodzenia części terenu szkolnego		2005	30.000	Budżet gminy	Dyrekcja
Miary wykonania projektu					
1) powierzchnia dachu - 1300 m ² 2) powierzchnia podłóg - 500 m ² 3) liczba okien - 15 szt. 4) powierzchnia docieplanych ścian - 250 m ² 5) kompleksowa wymiana instalacji w budynku 6) długość ogrodzenia - 100 mb					

Cel strategiczny 3		ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW			
Nazwa programu	Poprawa warunków funkcjonowania oświaty		Numer programu	3.1.	
Nazwa projektu	Modernizacja budynków szkół i przedszkoli		Numer projektu	3.1.1 (ZS-P Piekary)	
Cel realizacji projektu	Podwyższenie standardu pobytu dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach				
Czas realizacji	2005-2013	Łączny koszt realizacji projektu	482.000	Jednostka koordynująca	Dyrekcja ZSP
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Wykonanie robót konserwacyjnych na dachu budynku szkolnego		2005	20.000	Budżet gminy	Dyrekcja
2. Wymiana parkietu na korytarzu		2005	9.500	Budżet gminy MENiS	Dyrekcja
3. Wymiana stolarki drzwiowej		2006	28.000	Budżet gminy	Dyrekcja
4. Wymiana ogrodzenia terenu szkolnego		2006	60.000	Budżet gminy	Dyrekcja
5. Wymiana podłóg w budynku		2007	65.000	Budżet gminy	Dyrekcja
6. Malowanie zewnętrzne budynku		2007	20.000	Budżet gminy	Dyrekcja
7. Modernizacja oświetlenia izb lekcyjnych		2007	10.000	Budżet gminy	Dyrekcja
8. Adaptacja mieszkania na pomieszczenia dydaktyczne		2009	45.000	Budżet gminy	Dyrekcja
9. Budowa kotłowni i wymiana instalacji CO		2010	110.000	Budżet gminy	Dyrekcja
10. Remont wężła sanitarnego		2013	85.000	Budżet gminy	Dyrekcja
Miary wykonania projektu					
1) powierzchnia dachu - 580 m ² 2) powierzchnia podłóg - 175 m ² 3) liczba drzwi - 40 szt. 4) długość ogrodzenia - 340 mb 5) powierzchnia podłóg - 728 m ² 6) malowanie elewacji - 841 m ² 7) liczba punktów świetlnych - 95 szt. 8) kubatura mieszkania - m ³ 9) kompleksowa modernizacja CO 10) kompleksowa wymiana wężła sanitarnego					

Cel strategiczny 3		ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW			
Nazwa programu	Poprawa warunków funkcjonowania oświaty		Numer programu	3.1.	
Nazwa projektu	Modernizacja budynków szkół i przedszkoli		Numer projektu	3.1.1 (Przedszkole)	
Cel realizacji projektu	Podwyższenie standardu pobytu dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach				
Czas realizacji	2005-2008	Łączny koszt realizacji projektu	28.000	Jednostka koordynująca	Dyrekcja
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Prace remontowe w budynku Przedszkola (podłogi, instalacja elektryczna, wymiana stolarki, dach, ogrodzenie)		2005-2008	28.000	Budżet gminy	Dyrekcja
Miary wykonania projektu					
1) powierzchnia dachu - 450 m ² 2) powierzchnia podłóg - 140 m ² 3) liczba drzwi i okien – 4 szt. okien, 7 szt. drzwi 4) długość ogrodzenia - 100 mb 5) malowanie elewacji - 400 m ²					

Cel strategiczny 3		ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW			
Nazwa programu	Poprawa warunków funkcjonowania oświaty		Numer programu	3.1.	
Nazwa projektu	Budowa obiektów sportowych		Numer projektu	3.1.2.	
Cel realizacji projektu	Poprawa bazy sportowej dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum oraz mieszkańców gminy				
Czas realizacji	2005 - 2015	Łączny koszt realizacji projektu	5.800.000	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Budowa hali sportowej przeznaczonej dla mieszkańców Gminy Dobra:					
a) wykonanie projektu hali i sporządzenie kosztorysu, uzyskanie pozwolenia na budowę		2005 - 2006	30.000	Budżet gminy Urząd Marszałkowski Fundusze europejskie PFRON	Urząd Miejski Wykonawcy wyłonieni w trybie ustawy o zamówieniach publicznych
b) ogłoszenie przetargu					
c) budowa hali sportowej		2007 - 2008	2.500.000		
d) wyposażenie hali sportowej			200.000		
2. Piekary – Budowa sali gimnastycznej w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Piekarach:					
a) wykonanie projektu sali gimnastycznej, sporządzenie kosztorysu, uzyskanie pozwolenia na budowę		2008 - 2009	25.000	Budżet gminy Urząd Marszałkowski Fundusze europejskie PFRON	Urząd Miejski Wykonawcy wyłonieni w trybie ustawy o zamówieniach publicznych
b) ogłoszenie przetargu					
c) budowa sali gimnastycznej		2010 - 2012	2.500.000		
d) doposażenie w sprzęt sportowy			80.000		
3. Długa Wieś – Modernizacja stadionu sportowego		2006 - 2007	450.000	Budżet gminy Fundusze europejskie	Urząd Miejski Wykonawcy wyłonieni w trybie ustawy o zamówieniach publicznych
a) sporządzenie kosztorysu b) wykonanie prac modernizacyjnych					
4. Dobra - Urządzenie placu sportowo - rekreacyjnego		2005 - 2010	15.000	Budżet gminy	Urząd Miejski Wykonawcy wyłonieni w trybie ustawy o zamówieniach publicznych
Miary wykonania projektu					
<ol style="list-style-type: none"> 1) Budowa hali sportowej o wymiarach 36 m x 44 m wraz z częścią widowiskową (galeria dla widowni) oraz zapleczem sanitarnym 2) Budowa sali gimnastycznej o wymiarach 36 m x 18 m wraz z zapleczem sanitarnym 3) Modernizacja stadionu sportowego w Długiej Wsi 4) Urządzenie placu sportowo – rekreacyjnego obejmującego <ul style="list-style-type: none"> - 1 boisko do gry w piłkę nożną - 1 boisko do gry w koszykówkę 					

Cel strategiczny 3		ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW			
Nazwa programu	Poprawa warunków funkcjonowania oświaty		Numer programu	3.1.	
Nazwa projektu	Reorganizacja sieci szkół na terenie gminy i wspieranie ośrodków przedszkolnych		Numer projektu	3.1.3.	
Cel realizacji projektu	Racjonalizacja sieci szkół				
Czas realizacji	2006	Łączny koszt realizacji projektu	179.000	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Likwidacja szkół podstawowych kl. I – VI o liczbie uczniów poniżej 100					
a) podjęcie uchwały o zamiarze likwidacji szkół		X- XII. 2005		Budżet gminy MENIS	Rada Miejska w Dobrej Burmistrz Dobrej Dyrektorzy szkół
b) uzyskanie wymaganych prawem opinii		I – II. 2006			
c) podjęcie uchwały o likwidacji szkół		VIII. 2006	165.000		
d) wypowiedzenie umów i wypłata odpraw					
2. Utworzenie ośrodków przedszkolnych w miejscowościach gdzie zlikwidowano szkoły podstawowe		2006	14.000	Budżet gminy	Rada Miejska w Dobrej Burmistrz Dobrej
Miary wykonania projektu					
1) Likwidacja szkół podstawowych o liczbie uczniów w klasach I – VI poniżej 100 2) Utworzenie ośrodków przedszkolnych w miejscowościach, gdzie zlikwidowano szkoły, jeżeli liczba dzieci chętnych jest wyższa od 10					

Cel strategiczny 3		ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW			
Nazwa programu	Poprawa warunków funkcjonowania oświaty		Numer programu	3.1.	
Nazwa projektu	Poprawa stanu wyposażenia placówek oświatowych		Numer projektu	3.1.4.	
Cel realizacji projektu	Uatrakcyjnienie i ułatwienie prowadzenia edukacji w szkołach				
Czas realizacji	2005 – 2010	Łączny koszt realizacji projektu	139.000	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Dostosowanie stanu wyposażenia stołówek szkolnych i przedszkolnych do wymogów sanitarnych		2005 – 2007	72.000	Budżet gminy	Dyrektorzy
2. Długa Wieś – wyposażenie Zespołu w pomoce dydaktyczne		2005 – 2006	10.000	Budżet gminy MENIS	Dyrektorzy
3. Piekary – Wymiana ławek i mebli w pomieszczeniach dydaktycznych		2005 – 2010	40.000	Budżet gminy	Dyrektorzy
4. Dobra – Dopuszczenie pomieszczeń dydaktycznych i placu rekreacyjnego w przedszkolu		2005 – 2010	17.000	Budżet gminy	Dyrektorzy
Miary wykonania projektu					
<ol style="list-style-type: none"> 1) Przepis powszechnie obowiązujące określające wymogi sanitarno – epidemiologiczne w punktach żywienia zbiorowego 2) Liczba ławek, mebli i innych urządzeń wymagających wymiany 3) Przepis powszechnie obowiązujące określające wymogi sanitarno – epidemiologiczne w punktach żywienia zbiorowego 4) Liczba ławek, mebli i innych urządzeń wymagających wymiany 					

Cel strategiczny 3		ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW			
Nazwa programu	Poprawa warunków funkcjonowania oświaty oraz kultury		Numer programu	3.1.	
Nazwa projektu	Remont siedziby Domu Kultury		Numer projektu	3.1.5.	
Cel realizacji projektu	Poprawa stanu obiektu stanowiącego centrum kulturalne w gminie				
Czas realizacji	2005 – 2015	Łączny koszt realizacji projektu	225.000	Jednostka koordynująca	Dom Kultury
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Remont instalacji CO		2005 – 2015	150.000	Budżet gminy	Dom Kultury
2. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej		2005-2015	40.000	Budżet gminy	Dom Kultury
3. Modernizacja zaplecza sanitarnego		2005-2010	15.000	Budżet gminy	Dom Kultury
4. Modernizacja zaplecza kuchennego		2005-2008	15.000	Budżet gminy	Dom Kultury
5. Modernizacja ciągu komunikacyjnego		2005-2015	20.000	Budżet gminy	Dom Kultury OSP Dobra
Miary wykonania projektu					
1) remont na powierzchni grzewczej 800 m ² 2) wymiana 20 szt. okien, 8 szt. drzwi 3) modernizacja zaplecza o pow. 12 m ² 4) modernizacja zaplecza kuchennego o pow. 18 m ² 5) modernizacja ciągu komunikacyjnego o kubaturze 200 m ³					

Cel strategiczny 3		ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW			
Nazwa programu	Inne usługi społeczne		Numer programu	3.2.	
Nazwa projektu	Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego		Numer projektu	3.2.1	
Cel realizacji projektu	Zwiększenie bezpieczeństwa publicznego				
Czas realizacji	2005-2015	Łączny koszt realizacji projektu	420.000	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Prowadzenie akcji „Posesja” na terenie gminy		2005-2015	1.000/rok	Budżet gminy	OSP Policja
2. Doposażenie w sprzęt ratowniczo-drogowy jednostki OSP w Dobrej		2005-2010	100.000	Budżet gminy ZG OSP	OSP
3. Powołanie Posterunku WOPR na Zb. Jeziorsko		2010	50.000	Budżet gminy	WOPR
4. Doposażenie jednostek OSP typu S w sprzęt techniczno-gaśniczy		2005-2015	20.000/rok	Budżet gminy Budżet MSWiA ZG OSP	Zarząd M-G OSP
5. Powołanie drużyn pożarniczych w systemie CTIF		2008	5.000/rok	Budżet gminy Budżet MSWiA ZG OSP	Zarząd M-G OSP
6. Instalacja oświetlenia ostrzegawczego na drodze krajowej nr 83		2012	30.000	GDDPiA	GDDPiA
Miary wykonania projektu					
<ol style="list-style-type: none"> 1) akcja „Posesja” obejmująca 500 nieruchomości, 2) doposażenie jednostki w Dobrej z Krajowego Systemu Ratownictwa Drogowego, 3) powołanie posterunku WOPR w Skęczniewie lub Kościankach, 4) doposażenie 7 jednostek typu S, 5) powołanie 3 drużyn CTIF, 6) zainstalowanie oświetlenia ostrzegawczego w miejscowościach: Dobra, Dąbrowa, Strachocice, Miłkowice. 					

Cel strategiczny 3		ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW			
Nazwa programu	Inne usługi społeczne		Numer programu	3.2.	
Nazwa projektu	Zwiększenie dostępności do usług medycznych i opracowanie programów profilaktyki zdrowotnej		Numer projektu	3.2.2.	
Cel realizacji projektu	Poprawa stanu zdrowia mieszkańców gminy				
Czas realizacji	2005-2015	Łączny koszt realizacji projektu	120.000	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Prowadzenie badań profilaktycznych z zakresu mammografii, PSA, spirometrii.		2005-2010	20.000	NFZ KRUS Urząd Marszałkowski	Ośrodki medyczne z terenu kraju
2. Realizacja projektu pt.: PP 400 miast		2005-2010	100.000	NFZ	Ośrodki medyczne z terenu kraju
3. Udostępnienie bazy lokalowej w Przychodni Rejonowej w Dobrej na funkcjonowanie gabinetów specjalistycznych		2005-2015	-	-	Urząd Miejski
Miary wykonania projektu					
<p>1) badania profilaktyczne dla 3000 osób, 2) docelowo możliwe jest funkcjonowanie 5 gabinetów specjalistycznych.</p>					

Cel strategiczny 3		ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW			
Nazwa programu	Inne usługi społeczne		Numer programu	3.2.	
Nazwa projektu	Zwiększenie dostępności do sieci internetowej na terenie gminy		Numer projektu	3.2.3.	
Cel realizacji projektu	Umożliwienie korzystania z technologii internetowych jak największej grupie mieszkańców gminy				
Czas realizacji	2005-2015	Łączny koszt realizacji projektu	85.000	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Utworzenie „Gminnego Centrum Informacji”		2005	70.000	Wojewódzki Urząd Pracy Budżet Gminy	Urząd Miejski w Dobrej
2. Współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami oferującymi szerokopasmowy dostęp do Internetu dla mieszkańców gminy		2005-2015	15.000	Środki prywatne	Prywatny inwestor
Miary wykonania projektu					
1) 5 stanowisk komputerowych wraz z oprogramowaniem, urządzenie wielofunkcyjne – drukarka, skaner, kserokopiarka połączone w sieć lokalną, biurka pod komputery, krzesła, szafki na biuletyny informacyjne, papier do ksero i drukarki, tonery, przybory do pisania 2) Poszerzenie kręgu osób korzystających z połączeń internetowych do 1.000					

Cel strategiczny 3		ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW			
Nazwa programu	Inne usługi społeczne		Numer programu	3.2.	
Nazwa projektu	Wspieranie działalności organizacji społecznych		Numer projektu	3.2.4.	
Cel realizacji projektu	Poszerzenie form współpracy z organizacjami pozarządowymi				
Czas realizacji	2005-2015	Łączny koszt realizacji projektu	400.000	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Współpraca Domu Kultury, Klubu Karate Tradycyjnego oraz OSP Dobra w zakresie wykorzystania bazy lokalowej		2005-2015	10.000/rok	Budżet Domu Kultury	Dom Kultury Klub Karate
2. Wspieranie działań Klubu Sportowego „WICHER” zmierzającego do poprawy warunków uprawiania sportu		2005-2015	10.000/rok	Budżet gminy	Klub Sportowy „WICHER”
3. Współpraca ze Stowarzyszeniem „Lepsza Gmina” w zakresie celów statutowych		2005-2015	10.000/rok	Budżet gminy	Stowarzyszenie „Lepsza Gmina”
4. Dopuszczenie Orkiestry Dętej OSP Dobra-Żeronice w instrumenty muzyczne oraz mundury organizacyjne		2005-2015	10.000/rok	Budżet gminy	OSP
Miary wykonania projektu					
1) liczba członków sekcji karate – 25 osób 2) liczba członków sekcji w KS „WICHER” – 60 osób 3) liczba godzin zajęć dla niepełnosprawnych 4) liczba zakupionych instrumentów muzycznych i mundurów					

Cel strategiczny 3		ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW			
Nazwa programu	Inne usługi społeczne		Numer programu	3.2.	
Nazwa projektu	Wspieranie działań na rzecz osób niepełnosprawnych		Numer projektu	3.2.5.	
Cel realizacji projektu	Poprawa warunków jakości życia osób niepełnosprawnych				
Czas realizacji	2005-2015	Łączny koszt realizacji projektu	335.000	Jednostka koordynująca	M-GOPS
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy dla niepełnosprawnych intelektualnie i ruchowo		2005-2006	150.000	Budżet Wojewody Budżet gminy	Stowarzyszenie „Lepsza Gmina”
2. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznych		2006-2010	120.000	PFRON Budżet gminy	Urząd Miejski
3. Szkolenia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin		2005-2015	1.500/rok	PFRON	M-GOPS
4. Organizacja turnusów i obozów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych		2005-2015	5.000/rok	PFRON	M-GOPS
Miary wykonania projektu					
<ol style="list-style-type: none"> 1) utworzenie ośrodka dla 20 osób, powierzchnia ośrodka 300 m², 2) likwidacja barier w: Urzędzie Miejskim, Przychodni Rejonowej, Domu Kultury, Zespołach Szkół w Dobrej i Piekarach, 3) szkolenia dla 30 osób, 4) obozy i turnusy poza miejscem zamieszkania dla 10 osób. 					

Cel strategiczny 3		ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW			
Nazwa programu	Inne usługi społeczne		Numer programu	3.2.	
Nazwa projektu	Poszerzenie oferty sposobów spędzania czasu wolnego		Numer projektu	3.2.6.	
Cel realizacji projektu	Zorganizowanie czasu wolnego dla mieszkańców gminy				
Czas realizacji	2005-2015	Łączny koszt realizacji projektu	292.000	Jednostka koordynująca	Dom Kultury
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Rozbudowa placu rekreacyjnego obok Domu Kultury w Dobrej		2005-2008	150.000	Budżet gminy	Dom Kultury
2. Poszerzenie działalności Domu Kultury o powołanie drużyn harcerskich		2005	5.000/rok	Budżet gminy	Dom Kultury
3. Powołanie zespołu Big band-owego przy Orkiestrze Dętej OSP		2008	8.000/rok	Budżet gminy	Dom Kultury OSP
4. Turniej wsi (impreza cykliczna – raz w roku)		2006	4.000/rok	Budżet gminy	KS „WICHER”
Miary wykonania projektu					
<ol style="list-style-type: none"> 1) zagospodarowanie terenu obok Domu Kultury – pow. 0,50 ha 2) budowa sceny, zadrzewienia, ławki, stoliki, plac zabaw dla dzieci 3) powołanie 2-3 drużyn harcerskich 4) zespół Big band dla około 10-15 osób 5) turniej dla 3-5 wsi z terenu gminy 					

Cel strategiczny 3		ROZWÓJ SZKOLNICTWA I USŁUG DLA MIESZKAŃCÓW			
Nazwa programu	Inne usługi społeczne		Numer programu	3.2.	
Nazwa projektu	Usprawnienie funkcjonowania administracji		Numer projektu	3.2.7.	
Cel realizacji projektu	Podwyższenie standardu obsługi mieszkańców w Urzędzie Miejskim w Dobrej				
Czas realizacji	2005-2010	Łączny koszt realizacji projektu	48.300	Jednostka koordynująca	Urząd Miejski
Zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji zadania	Źródła finansowania	Wykonawca
1. Modernizacja sieci komputerowej w Urzędzie Miejskim w Dobrej		2005	20.000	Budżet gminy	Urząd Miejski
2. Przyłączenie wszystkich stanowisk komputerowych do szerokopasmowego łącza internetowego		2005	300	Budżet gminy	Prywatny dostawca usługi
3. Zakupienie odpowiednich licencji na oprogramowanie		2005	15.000	Budżet gminy	Urząd Miejski w Dobrej
4. Wdrożenie podpisu elektronicznego		2006	1.000	Budżet gminy, WOKISS	Urząd Miejski w Dobrej
5. Zakupienie kiosku multimedialnego		2010	12.000	Budżet gminy	Urząd Miejski w Dobrej
6. Regulacja granic administracyjnych m. Dobra		2006-2007	5.000	Budżet gminy	Urząd Miejski w Dobrej
Miary wykonania projektu					
<ol style="list-style-type: none"> 1. okablowanie - ok. 70 mb 2. liczba nowopodłączonych instalacji 3. liczba licencjonowanych programów 4. regulacja granic dotyczy obszaru ok. 200 ha 5. nazewnictwo nowych ulic. 					